

گزارش فعالیت‌های
انجمن ایرانی مطالعات
سازمان ملل متحد
سال ۱۴۰۰

گزارش فعالیت‌های

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

سال ۱۴۰۰

تهیه و تنظیم:

اعظم پازدار

به نام خدا

دیباچه

سازمان ملل متحد در سال ۱۹۴۵ با هدف اولیه حفظ صلح و امنیت بین‌المللی بوجود آمد. امروزه فعالیت‌های نظام ملل متحد تقریباً تمام زمینه‌های مربوط به حیات بشری را در بر گرفته است. سازمان ملل متحد انعکاسی از علاقمندی و خواست مردم جهان برای رهایی از جنگ و دست‌یابی به صلح می‌باشد. این سازمان بیش از هر نهاد دیگر بین‌المللی مورد انتظار مردم جهان برای تحقق خواسته‌های خود می‌باشد.

گستره و میزان فعالیت‌های امروز سازمان احتمالاً در ذهن مؤسسان آن نمی‌گنجیده است. زیرا در حالیکه در طول موجودیت خود پای بند به منشور ملل متحد بوده، اما در عمل به طور مستمر تشکیلات جدیدی را برای انواع فعالیت‌های مورد نیاز به وجود آورده است. هم‌اکنون به موازات گسترش فعالیت‌های سازمان ملل متحد یک ذخیره عظیم اطلاعاتی و پژوهشی حاصل کوشش هزاران متخصص در زمینه‌های مختلف پدید آمده است و صدها تشکل در زمینه‌های فعالیت ملل متحد در همه نقاط دنیا بوجود آمده‌اند که با اعتقاد به منشور سازمان ملل متحد در جهت شناسایی، طرفداری و آموزش و پژوهش پیرامون موضوعات مربوط به سازمان به طور مستمر کار می‌کنند.

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد، نهادی مدنی و غیرانتفاعی است که با همت جمعی از استادان صاحب‌نظر در رشته‌های حقوق بین‌الملل، روابط بین‌الملل و علوم سیاسی «به منظور گسترش و پیشبرد و ارتقای علم و توسعه کیفی نیروهای متخصص و بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی در زمینه‌های مربوط»، در سال ۱۳۸۰ با اخذ مجوز از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، و تحت پوشش مقررات کمیسیون انجمن‌های علمی ایران، فعالیت‌های خود را آغاز نمود و در حال حاضر به عنوان نهادی معتبر و موثر از طریق فعالیت‌های خود در جامعه علمی و دانشگاهی شناخته می‌شود. «ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی» و «برگزاری گردهمایی‌های علمی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی» دو اصل اساسی در تحقق اهداف انجمن هستند که همواره از سوی انجمن مورد عنایت ویژه قرار گرفته‌اند. یکی از نتایج توجه به این دو اصل، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی تخصصی مرتبط با نظام ملل متحد با هدف کمک به آموزش عالی در دانشگاه‌ها است که همواره از سوی شرکت‌کنندگان با استقبال همراه شده است. برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی، انتشار کتاب، نشریه، تالارگفتگو، تقدیر از استادان و بزرگان عرصه علم و اخلاق از جمله دیگر فعالیت‌های انجمن است که در اساسنامه انجمن بیان و مورد توجه در فعالیت‌های آن بوده است.

شیوع بیش از پیش و گسترده بیماری کووید-۱۹، که از بهمن ماه ۱۳۹۸ در جامعه آغاز شد، با نگرانی‌های فزاینده در سال گذشته نیز ادامه یافت و جان تعداد کثیری از هم‌نوعان در ایران و جهان از دست رفت. آثار اقتصادی، اجتماعی، و سیاسی آن بروز و ادامه پیدا کرد. با وجود مثبت بودن کوشش‌های ملی در مدیریت این بیماری و آغاز واکسیناسیون در کشور، ولیکن شرایط بهداشتی در سال ۱۴۰۰ هم امکان اجرای برنامه‌های انجمن را به صورت حضوری فراهم نکرد. در همین شرایط سخت، بنا بر وظیفه محوله، کماکان اهداف انجمن را به طرّقی دیگر و متناسب با یک بیماری پاندمیک دنبال کردیم.

برای گذار از این شرایط، بیش از هرچیز نیازمند همبستگی با یکدیگر در مواجهه با این بیماری و کاهش خطرات آن بودیم. در این راه، از توانمندی‌های فناوری و فضای مجازی بهره بردیم تا ضمن حفظ اولویت‌ها، خود را با شرایط تطبیق دهیم. با همه این شرایط، انجمن در سال گذشته، مجموعه برنامه‌هایی را برگزار و شکر خداوند که با همت بلند جمعی از همکاران، همیاران و همراهان انجمن، توفیق خدمتگزاری در حد امکان فراهم آمد. این فعالیت‌ها که به صورت مجازی انجام شد، مجموعه‌ای شامل برگزاری نشست‌های تخصصی، همایش سالانه، دوره آموزشی، تالار گفتگو و سمپوزیوم‌های مجازی، نشریه انجمن، برنامه‌های کمیته جوانان می باشد. این فعالیت‌ها در راستای اهداف اساسنامه و رویه بیست سال فعالیت مستمر، با بهره‌مندی از سخاوت بزرگان مطالعات سازمان ملل متحد در ایران، اساتید و پژوهش‌گران برجسته، زنان توانمند، جوانان علاقمند، همکاران عزیز از نقاط مختلف جغرافیای کشور و همچنین خارج از ایران و همیاری برخی نهادهای علمی انجام و به ارائه مجموعه‌ای از دانش و علم روز و دیدگاه‌های تاثیرگذار به گسترش آگاهی و تولید ادبیات در زمینه مطالعات سازمان ملل متحد انجام شد. از منظر محتوا نیز این فعالیت‌ها طیفی از توجه تاریخی به موضوعات، دغدغه نسبت به علایق مشترک بشری و مهم روز، انجام وظیفه برای کمک به مسائل کشور، تکریم اصالت اخلاق و علم نیز قابل عنایت است.

بلاشک فعالیت انجمن در همه سال‌ها، به ویژه در سال سخت گذشته، مدیون تلاش صمیمانه و همه‌جانبه کثیری از شیفتگان خدمت به این نهاد و جامعه، به ویژه بزرگواران هیات مدیره و بازرس، اعضای گرامی و همکاران محترم در دانشگاه‌ها و نهادهای اجرایی، فرزندان کمیته جوانان و علاقمندان عزیز است. با کمال احترام، خاضعانه، سر تعظیم فرود آورده و از صمیم قلب از همه آنان به نام انجمن سپاسگزاری می‌نماید. ماهیت کار انجمنی با عشق و ایثار همراه است. شکر خداوند که انجمن از این نعمت و سرمایه گرانقدر برخوردار است.

از خانم اعظم پازدار، همکار عزیز دبیرخانه، که با علاقمندی و کوشش و تلاش فراوان، علیرغم محدودیت‌ها، انجمن را در انجام این فعالیت‌ها پشتیبانی و مجموعه حاضر را تهیه و تنظیم کردند، نهایت سپاسگزاری را دارم. توفیق همگان را در خدمت به جامعه از خداوند متعال خواستارم.

هیأت مدیره انجمن در سال ۱۴۰۰

دکتر محمدرضا ضیائی بیگدلی (عضو اصلی)

دکتر نسرین مصفا (رئیس)

دکتر بهرام مستقیمی (خزانه‌دار)

دکتر ابراهیم بیگ زاده (عضو اصلی)

دکتر حسن سوای (عضو علی‌البدل)

دکتر پوریا عسکری (دبیرکل)

دکتر سیدقاسم زمانی (بازرس)

دکتر محسن عبداللهی (عضو علی‌البدل)

دکتر هیلدا رضائی (بازرس علی‌البدل)

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
برگزاری جلسات هیئت مدیره انجمن در سال ۱۴۰۰.....	۹.....
بخش اول: رویدادهای عمومی، نشست‌های تخصصی	
« ابعاد بین‌المللی کار کودک».....	۱۰.....
«حق دسترسی به واکسن در چارچوب حقوق بشر و حقوق مالکیت فکری».....	۱۰.....
«امکان سنجی ارتکاب جنایت ژنوسید علیه مردم فلسطین».....	۱۰.....
«روز بین‌المللی بشر دوستی».....	۱۱.....
«تحولات افغانستان از منظر حقوق و سیاست بین‌الملل».....	۱۱.....
«سی و پنجمین سال تصویب اعلامیه حق توسعه در مجمع عمومی سازمان ملل متحد».....	۱۲.....
«شصتمین سال اعطای اعلامیه استقلال به کشورها و مردم تحت استعمار».....	۱۲.....
«درک تدوین موازین یونسکو برای حراست از میراث ناملموس».....	۱۳.....
« تحولات افغانستان از منظر حقوق و سیاست بین‌الملل(۲)».....	۱۳.....
«نتایج بیست و ششمین کنفرانس اقلیمی سازمان ملل متحد، ۲۰۲۱».....	۱۴.....
«تحولات اوکراین از منظر حقوق و روابط بین‌الملل».....	۱۴.....

■ همایش سالانه انجمن

«مسئولیت سازمان ملل متحد در بحران‌های منطقه‌ای».....	۱۵.....
--	---------

■ تالار گفتگو و سمپوزیوم‌های برخط انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

به مناسبت آغاز سال دوم فعالیت تالار گفتگوی تخصصی حقوقی و سیاسی بین‌المللی انجمن.....	۲۴.....
سمپوزیوم «میانجیگری، کنوانسیون سنگاپور و حل و فصل اختلافات بین‌المللی».....	۲۵.....
سمپوزیوم «ورزش، حقوق بین‌الملل و المپیک توکیو».....	۲۵.....

■ برنامه های کمیته جوانان انجمن

- نشست تخصصی «تغییر اقلیم از نگاهی نو»..... ۲۶
- وبینار «جوانان، صلح و توسعه؛ دستاوردها و ابتکارات بین المللی»..... ۲۶
- مجموعه گفتگوهای زنده کمیته جوانان..... ۲۶

بخش دوم: دوره ها و کارگاه های آموزشی

- «سازمان ملل متحد و چالش های پیش رو»..... ۲۹
- «آشنایی با فرایندهای تصمیم گیری در سازمان ملل متحد»..... ۳۰
- «نگارش علمی»، به زبان انگلیسی..... ۳۶
- «شناخت تخصصی اسناد شورای امنیت»..... ۳۶
- «مهارت های مذاکره در مجامع بین المللی»..... ۳۶
- «مهارت های مذاکره در مجامع بین المللی: نمونه مذاکرات محیط زیستی»..... ۳۷
- «عوامل ناملموس موثر بر دیپلماسی در سازمان ملل متحد»..... ۳۷

بخش سوم: مشارکت‌ها

- مشارکت در هفته ترویج علم..... ۳۹
- مشارکت در برگزاری همایش تحولات حقوق خانواده..... ۴۰
- مشارکت در برگزاری وبینار مشترک با مرکز تحقیقات و کرسی حقوق بشر، صلح و دموکراسی یونسکو و دانشگاه شهید بهشتی..... ۴۰

بخش چهارم: انتشارات

- کتاب مجموعه مقالات «نقش دبیرخانه و دبیرکل در تحقق اهداف منشور ملل متحد»..... ۴۲
- شماره ۱ از دوره ۳ دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد..... ۴۳
- شماره ۲ از دوره ۳ دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد..... ۴۴
- کتاب دیجیتال مجموعه مقالات سال ۱۳۹۹ تالار گفتگوی حقوقی و سیاسی بین المللی..... ۴۵
- کتاب دیجیتال مجموعه مقالات سمپوزیوم میانجیگری، کنوانسیون سن‌گاپور و حل و فصل اختلافات بین المللی..... ۴۵
- کتاب دیجیتال مجموعه مقالات سمپوزیوم ورزش، حقوق بین الملل و المپیک توکیو..... ۴۵

بخش پنجم: بزرگداشت‌ها و یادبودها

گرامیداشت یاد درگذشتگان اعضای انجمن..... ۴۷

بخش ششم: سایر فعالیت‌ها

حضور رئیس انجمن در نشست گرامیداشت هفتاد و ششمین سالگرد تأسیس سازمان ملل متحد..... ۴۹

ارسال بیانیه به مناسبت سی و پنجمین سال تصویب اعلامیه حق توسعه به اجلاس شورای حقوق بشر..... ۵۰

بخش هفتم: تقدیر و تشکر..... ۵۴

برگزاری جلسات هیئت مدیره انجمن در سال ۱۴۰۰

جلسات هیئت مدیره انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد در طول سال ۱۴۰۰ نیز به طور مرتب و با شرکت همه اعضای هیئت مدیره و به صورت مجازی طی ۶ جلسه برگزار گردید. همچنین در طول سال مشورت‌های لازم هم از طریق امکانات مجازی بین اعضای هیئت مدیره صورت می‌گرفت.

■ جلسه هیات تحریریه دوفصلنامه انجمن نیز در تاریخ ۱۲ اسفندماه ۱۴۰۰ برگزار شد.

نشست تخصصی «ابعاد بین‌المللی کار کودک»

در ایام روز جهانی کار کودک نشست تخصصی «ابعاد بین‌المللی کار کودک» سخنرانی دکتر بهشید ارفع‌نیا-دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، وکیل دادگستری- را در تاریخ سه شنبه ۲۵ خرداد ماه ۱۴۰۰ از طریق اسکای روم برگزار گردید. فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

نشست تخصصی «حق دسترسی به واکسن در چارچوب حقوق بشر و حقوق مالکیت فکری»

نشست تخصصی «حق دسترسی به واکسن در چارچوب حقوق بشر و حقوق مالکیت فکری» با سخنرانی دکتر محمد حبیبی مجنده- عضو هیئت علمی دانشگاه مفید قم- و دکتر هیلدا رضائی-عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی- در تاریخ شنبه ۲۹ خردادماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی و از طریق اسکای روم توسط انجمن برگزار گردید. فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

نشست تخصصی «امکان‌سنجی ارتکاب جنایت ژنوسید علیه مردم فلسطین»

نشست تخصصی «امکان‌سنجی ارتکاب جنایت ژنوسید علیه مردم فلسطین» با توجه به اهمیت تأثیر نظام حقوق بین‌الملل بر تغییر رفتار دولت‌ها و با سخنرانی دکتر ستار عزیزی-عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا-دکتر مرتضی جوانمردی صاحب-عضو هیئت علمی دانشگاه کردستان- و دکتر عبدالله عابدینی-عضو هیئت علمی پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی- در تاریخ پنجشنبه ۲۱ مردادماه ۱۴۰۰ توسط انجمن و از طریق اسکای روم برگزار گردید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

نشست علمی به مناسبت روز بین‌المللی بشر دوستی

نشستی علمی به مناسبت روز بین‌المللی بشر دوستی با شرکت خانم نگار گرامی-نماینده برنامه جهانی غذا در تهران- و دکتر علی اشرف مجتهد شبستری-مدیر دفتر امور انسان دوستانه سازمان ملل متحد در تهران- را در تاریخ یکشنبه ۳۱ مردادماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی توسط انجمن برگزار گردید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

وبینار تخصصی «تحولات افغانستان از منظر حقوق و سیاست بین‌الملل»

وبیناری تخصصی مبتنی بر شرایط بحرانی افغانستان، تحت عنوان «تحولات افغانستان از منظر حقوق و سیاست بین‌الملل» با هدف تبیین و بررسی اوضاع و احوال افغانستان بعد از به قدرت رسیدن طالبان در این کشور در بعد از ظهر روز چهارشنبه ۱۷ شهریور ۱۴۰۰ به صورت برخط برگزار گردید.

جهت دسترسی به متن کامل گزارش [اینجا](#) کلیک نمایید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

نشست تخصصی به مناسبت سی و پنجمین سال تصویب "اعلامیه حق توسعه" در مجمع عمومی سازمان ملل

متحد

در تاریخ ۱۶ آذرماه سال ۱۴۰۰ نشستی تخصصی به مناسبت سی و پنجمین سال تصویب "اعلامیه حق توسعه" در مجمع عمومی سازمان ملل متحد با حضور دکتر فریده شایگان-عضو هیئت علمی دانشگاه تهران و دکتر جواد امین منصور-دپلمات ارشد سابق وزارت امور خارجه- توسط انجمن برگزار گردید.

جهت دسترسی به متن کامل گزارش <[اینجا](#)> کلیک نمایید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

نشست تخصصی به مناسبت «شصتمین سال تصویب اعلامیه اعطای استقلال به کشورها و مردم

تحت استعمار»

در پایان شصتمین سال تصویب اعلامیه اعطای استقلال به کشورها و مردم تحت استعمار نشستی تخصصی با هدف بررسی و تحلیل مبانی و سیر تحول اعلامیه فوق الذکر در تاریخ ۲۳ آذرماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی و با حضور دکتر حمید احمدی-عضو هیئت علمی دانشگاه تهران- و دکتر ستار عزیزی-عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا- توسط انجمن برگزار گردید.

جهت دسترسی به متن کامل گزارش <[اینجا](#)> کلیک نمایید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

نشست تخصصی «درک تدوین موازین یونسکو برای حراست از میراث ناملموس»

به مناسبت هفتاد و پنجمین سال تاسیس یونسکو نشستی تخصصی با عنوان «درک تدوین موازین یونسکو برای حراست از میراث ناملموس» در تاریخ ۲۹ آذرماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی و با حضور دکتر ژانت بلیک عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی توسط انجمن برگزار گردید.

جهت دسترسی به متن کامل گزارش [اینجا](#) کلیک نمایید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

دومین نشست تخصصی «تحولات افغانستان از منظر حقوق و سیاست بین الملل»

از رهگذر شرایط بحرانی افغانستان بعد از به قدرت رسیدن طالبان در این کشور و بازبینی برخی مسائل همچون مباحث حقوق بشری و حقوق بشردوستانه، دومین نشست تخصصی با عنوان «تحولات افغانستان از منظر حقوق و سیاست بین الملل» توسط انجمن در بعدازظهر ۷ دی ماه ۱۴۰۰، به صورت برخط و با حضور دکتر محسن عبداللهی-عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی-دکتر پوریا عسکری-عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی-دکتر سینا اعتزازیان-مدرس حقوق بین الملل و دکتر آرش رئیسی نژاد-عضو هیئت علمی دانشگاه تهران- برگزار گردید.

جهت دسترسی به متن کامل گزارش [اینجا](#) کلیک نمایید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

نشست تخصصی «نتایج بیست و ششمین کنفرانس اقلیمی سازمان ملل متحد، ۲۰۲۱»

نشست تخصصی «نتایج بیست و ششمین کنفرانس اقلیمی سازمان ملل متحد، ۲۰۲۱» با حضور دکتر سام دفتری (پژوهشگر علوم زمین) و عنوان سخنرانی گرمایش زمین، نگاهی گذرا به چالش پیش رو و راهکارهای موجود، دکتر حمیده برمخشاد (مدرس دانشگاه) و عنوان سخنرانی COP ۲۶ و آینده سوخت‌های فسیلی و دکتر علی مشهدی (عضو هیئت علمی دانشگاه قم) با عنوان سخنرانی دستاوردهای COP ۲۶ از منظر دیپلماسی توافقنامه‌های زیست محیطی در تاریخ ۶ بهمن ماه ۱۴۰۰ و از طریق اسکای روم توسط انجمن برگزار گردید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

اولین نشست تخصصی «تحولات اوکراین از منظر حقوق و روابط بین الملل»

اولین نشست تخصصی «تحولات اوکراین از منظر حقوق و روابط بین الملل» با سخنرانی دکتر حسن سواری - عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس - دکتر ستار عزیزی - عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا و دکتر علیرضا نوری - عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی - در تاریخ ۱۱ اسفندماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی توسط انجمن برگزار گردید.

فایل صوتی این نشست از طریق کانال تلگرام انجمن در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

«مسئولیت سازمان ملل متحد در بحران‌های منطقه‌ای»

• گزارش افتتاحیه همایش و سخنرانی‌های کلیدی

نخستین روز همایش «مسئولیت سازمان ملل متحد در بحران‌های منطقه‌ای» با قرائت آیاتی چند از کلام الله مجید و پخش سرود ملی جمهوری اسلامی ایران آغاز گردید. آقای امین معتمدی مسئول کمیته جوانان انجمن به مهمانان همایش خیرمقدم گفتند. همایش با سخنرانی آغازین، دکتر نسرین مصفا، ریاست انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد ادامه یافت.

دکتر مصفا در آغاز سخن، ضمن سپاسگزاری از حضور میهمانان همایش، برگزاری همایش سالانه را یکی از جلوه‌های بارز تحقق اهداف این نهاد بر مبنای اساسنامه خود که همواره سعی در تلفیقی از دست‌آوردهای علمی، محملی برای ارتباط و تعاطی انسانی می‌باشد دانستند. همچنین بر این امر تأکید کردند که برگزاری این همایش با یکی از بحرانی‌ترین دوران پس از ۷۶ سال از تاسیس سازمان ملل متحد مقارن شده است که به زعم برخی از اندیشمندان اشاراتی به احتمال شعله‌ور شدن جنگ جهانی سوم دارد. البته سازمان ملل متحد از اولین سال‌های تاسیس خود درگیر با بحران‌ها بوده است. ریشه‌های بحران‌ها نیز به عوامل مختلف از یادگارهای امپراطوری‌ها و استعمار تا تجاوزات آشکار دولتها به ویژه قدرت‌های بزرگ، تا وضعیت داخلی نابسامان و اقدامات رهبران سیاسی و حتی خود سازمان بوده است. ایشان همچنین هدف از همایش را واکاوی مسئولیت سازمان ملل متحد در بحران‌های منطقه دانسته و بیان داشتند، همایش پیش‌رو مانند دیگر فعالیت‌های انجمن سعی در تجمیع عناصری چون بهره‌مندی از همکاری، توجه به گستره جغرافیایی میهنمان، تنوع دانشگاهی، ترکیب پیشکسوتان در کنار جوانان و حضور زنان و بهره‌مندی از تمامی کسانی که تمایل به خدمت در انجمن دارند، می‌باشد.

سپس دبیرکل انجمن و دبیرعلمی همایش دکتر پوریا عسکری سخنرانی خود را آغاز کردند و محور اصلی همایش را ارزیابی توانایی‌ها و نقش سازمان ملل متحد در بحران‌ها چه به لحاظ هنجاری و چه به لحاظ ساختاری و واقعی برشمرده و بیان داشتند که بر این مبنا تقسیم‌بندی برای محورهای همایش صورت پذیرفته است. مباحث کلیدی در نشست اول روز نخست محور بحث سخنرانان خواهد بود. ظرفیتهای سازمان و به ویژه رکن اصلی عهده‌دار صلح و امنیت بین‌المللی یعنی شورای امنیت با توجه به ظرفیت‌ها و محدودیت‌ها مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. در روز دوم سه نشست پیش‌بینی شده که در آنها موضوعات مختلف بسته به مناطق مختلف دنیا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ایشان بیان کردند که برای همایش حاضر در آبان ماه ۱۴۰۰ فراخوانی منتشر شد و محورهایی تعیین شد تا علاقه‌مندان در بازه زمانی مشخص چکیده‌هایی را ارسال نمایند. در بازه زمانی مقرر ۴۰ چکیده دریافت شد که در این میان ۱۰ مورد برای ارزیابی تأیید شدند.

سپس آقای اشتفان پریزور، هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد در ایران، با تشکر از انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد سخنرانی خود را بیان نمودند. ابتدا به این نکته اشاره کردند که امروزه و با توجه به بحران‌های موجود، جامعه جهانی نیاز مبرمی به صلح احساس می‌کند. ایشان به این مهم توجه کردند که بحران‌هایی مانند پاندمی کرونا و لزوم دسترسی افراد به واکسن و نیز تغییرات اقلیمی از جمله مسائلی هستند که نهایتاً موجبات جا به جایی انسان‌ها و نیز سرمایه‌ها را فراهم می‌آورد. ایشان در این راستا

با تاکید بر این نکته که وقتی از سازمان ملل متحد صحبت میکنیم منظورمان نه دولتهای عضو و نه سازمان‌های غیردولتی بلکه خود سازمان ملل متحد به عنوان یک نهاد و ساختار بین‌المللی می‌باشد که برای انجام وظایف خود مسئولیت دارد. همچنین در راستای بررسی واکنش سازمان ملل متحد در پاسخگویی به بحرانهای موجود مواردی را اشاره کردند. همچنین این نکته را مورد توجه قرار دادند که نظر به وضعیت کنونی، سازمان ملل متحد باید در مسیری گام بردارد که با در نظر گرفتن مصلحت جامعه جهانی و نیز مصلحت ملت‌ها اقدامات لازم را پیش از اینکه دیر شود، انجام دهد.

سخنران کلیدی دوم، دکتر سعیده لطفیان، استاد دانشگاه تهران به این مهم اشاره داشتند که بحران‌های بین‌المللی از آغاز تا به امروز بر اساس طیف وسیعی از تهدیدها اعم از طبیعی و غیرطبیعی (مانند تهدیدهای سیاسی، اقتصادی، مالی و تکنولوژیک) رخ داده‌اند. برای مثال بحران پاندمی کرونا و وضعیت اقتصادی ناپایدار کنونی که موجب شده است در حال حاضر به ظاهر بیش از همیشه، جامعه بین‌المللی شاهد رویدادهای تلخ باشد. ایشان تاکید نمودند که علی‌رغم تنوع تهدیدهای زمینه‌ساز ایجاد بحرانهای کنونی، متأسفانه توجه آحاد جامعه بین‌المللی و نیز سازمان‌های متولی و مسئول در این زمینه، معطوف به بحران‌های امنیتی بوده است. حال آنکه زمینه اصلی چنین بحران‌هایی همواره تهدیدهایی سیاسی-اقتصادی بوده است. این در حالی است که سازمان ملل متحد همچنان نهادی پیش‌تاز در سامان بخشی و امحای تهدیدهای امنیتی بوده است، به شکلی که در سالهای گذشته ۶۲ عملیات صلح‌چندجانبه فعال وجود داشته است و حدود یک سوم این عملیات و دو سوم کل پرسنل حافظ صلح زیر نظر این سازمان به فعالیت پرداخته‌اند.

سخنرانی کلیدی سوم، آقای دکتر پانگلانگان، استاد دانشگاه فیلیپین و قاضی سابق دیوان کیفری بین‌المللی، با تاکید بر بحران کنونی در کشور اوکراین به این مهم تاکید ورزیدند که آنچه در اوکراین شاهد آن هستیم، حقیقتاً بر خلاف تعهدات دولتها در راستای عدم توسل به زور، عدم مداخله و نیز احترام به تمامیت و حاکمیت دولت اوکراین می‌باشد. ایشان در ادامه سخنان خود به دنبال پاسخ به این سوال بودند که آیا اساساً الزامات و تعهدات دولتها در جامعه بین‌المللی کنونی در راستای پایان بخشی به منازعات و خاصاً تسلحانه و بیان بهتر، عدم توسل به زور، کافی به نظر میرسد یا خیر؟ در این راستا، ایشان ضمن اشاره به واکنش دولتها به بحران کنونی اوکراین، به بررسی کوتاهی از اقدامات مجمع عمومی سازمان ملل متحد از طریق قطعنامه غیر الزام آور این نهاد پرداختند و در ادامه به نقش دیوان کیفری بین‌المللی در این راستا نیز اشاره نموده و اذعان داشتند که درخواست دادستان ارشد دیوان کیفری بین‌المللی از طرف‌های درگیر در اوکراین مبنی بر خودداری از استفاده از سلاح‌های سنگین و انفجاری قوی در مناطق پرجمعیت، پیام مهمی را بر جامعه جهانی در برداشت. بر این اساس و در انطباق با اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی، مبنای صلاحیت دیوان در رسیدگی به این وضعیت، اعلامیه اوکراین براساس بند ۳ ماده ۱۲ اساسنامه دیوان می‌باشد چرا که با توجه به ماده ۵ اساسنامه دیوان وضعیت اخیر در اوکراین و جنایات ارتکاب یافته در آن، تحت شمول صلاحیت موضوعی دیوان قرار می‌گیرند.

در ادامه، سخنران مهمان همایش دکتر محمد جلالی، استاد دانشگاه شهید بهشتی و دبیر کمیسیون انجمن‌های علمی ایران، ضمن سلام و خیرمقدم، انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد را انجمنی پرتوان و به روز، با اعضای مؤسس شاخص در جامعه علمی معرفی نموده و برای آن جایگاهی شاخص در میان سایر انجمن‌های فعال در حوزه‌های مختلف در ایران قائل شدند.

سخنرانی کلیدی پایانی نشست، دکتر محمدرضا ضیایی بیگدلی، استاد دانشگاه علامه طباطبایی، سخنرانی خود را با عنوان «سازمان ملل متحد در بحران» ایراد نموده و بر این نکته تاکید ورزیدند که بحران پیش‌آمده است که به طور ناگهانی رخ داده و نظم موجود را برهم می‌زنند. نظام بین‌المللی دست کم از جنگ جهانی دوم به بعد هر روزه با یک بحران مواجه بوده است که قطعاً نیازمند مدیریت بوده و می‌باشد که به نظر میرسد در زمره وظایف سازمان ملل متحد است، سازمانی که متأسفانه خود نیز درگیر

بحران‌هایی ساختاری و البته هنجاری می‌باشد. ایشان معتقدند، عدم استعمال واژه بحران در حقوق بین‌الملل به معنای عدم ارتباط میان این دو نیست. بلکه حتی زمانی که یک بحران صرفاً محدود به یک دولت است مثلاً بحران دموکراسی در یک دولت باز هم در حقوق بین‌الملل قابل بحث است. از سوی دیگر گاهی سازمان ملل متحد خود نیز موجبات بروز بحران را فراهم می‌آورد همچون کاربرد حق وتو در شورای امنیت و یا بحران‌های مالی ناشی از عدم پرداخت حق عضویت اعضای سازمان ملل متحد که سازمان ملل متحد را در بحران قرار می‌دهند. دکتر بیگدلی معتقدند که سازمان ملل متحد نقش مهم و برجسته‌ای در حل بحران‌های ملی، منطقه‌ای و حتی جهانی دارد، با این حال خود سازمان نیز در بحران به سر می‌برد.

• گزارش نشست نخست: جایگاه و نقش سازمان ملل متحد در بحران‌ها (با یاد هزاران قربانی نیروهای پاسدار صلح و امدادرسان سازمان ملل متحد در بحران‌های منطقه‌ای) اختصاص دارد.

در آغاز نشست خانم زهره شفیعی عضو کمیته جوانان انجمن، ضمن معرفی نشست و رئیس آن به حضار خیر مقدم عرض نمود و متعاقباً دکتر فریده شایگان-دانشیار دانشگاه تهران- پردیس بین‌المللی کیش- ضمن ورود ماهوی به بحث، به اهمیت و وظایف شورای امنیت در بحران‌ها اشاره فرمودند.

سپس سخنرانی خانم طاهره جلیلی-کارشناس ارشد حقوقی بین‌المللی وزارت امور خارجه- آغاز شد. موضوع «دستور کار جدید صلح سازمان ملل متحد و نقش آن» بود. تمرکز اصلی سخنان ایشان بر هدف دستور کار جدید که به دنبال یک چندجانبه‌گرایی موثرتر، جامع‌تر و شبکه‌ای در تمامی موضوعات مرتبط با صلح بود. دستور کار با پیش‌بینی نوآوری‌هایی چون، اجلاس دوسالانه میان اعضای گروه ۲۰، اکوسوک و رهبران کشورها، نشست اجتماعی جهانی برای تدوین و توسعه حقوق بین‌الملل، هیئت بلند مرتبه‌ای برای مشاوره به دبیرکل، گسترش جغرافیایی کمیسیون تحکیم صلح و تغییر کاربری شورای قومیت قصد در پیشبرد اهداف خودپایه دارد. دستور کار بر شش ستون استوار است که پنجمین ستون آن حمایت از ترتیبات منطقه‌ای است که نیازمند تقویت می‌باشد و از طریق آن چالش‌های منطقه‌ای حل و فصل شوند.

در ادامه دکتر ملیحه بهفر-استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس- به موضوع نقش سازمان ملل متحد در پیشگیری از وقوع بحران‌ها پرداختند. ایشان اشاره کردند که دبیرکل ملل متحد نقش بسزایی در پیشگیری از بحران دارد چه در نقش میانجی‌گر و چه در سایر نقش‌ها. ایشان در اظهارات خود به دیپلماسی پیشگیرانه و پنج هدف اصلی آن اعم از پیشگیری از وقوع درگیری و اختلاف، پیشگیری از تبدیل اختلاف به مخاصمه مسلحانه، محدود کردن شدت خشونت، پیشگیری و مدیریت بحران‌های بشردوستانه و نهایتاً واکنش سریع به پیش‌بحران‌ها یا بحران‌ها توجه داشتند. در کنار دبیرکل به نقش مجمع عمومی سازمان ملل متحد به ویژه با صدور قطعنامه‌ای در سال ۲۰۱۶ اشاره کردند که در آن به نقش سازمان ملل در پیشگیری از بحران تأکید شده است. نهاد بعدی شورای امنیت به عنوان مسئول اصلی حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است که ابزارهای گوناگونی مجهز است از جمله تحریم، کمیته‌های حقیقت‌یاب و عملیات‌های حفظ صلح.

• گزارش نشست اول روز دوم: سازمان ملل متحد و بحران‌های خاورمیانه و آفریقا (با یاد هزاران هزار پناهنده و آواره از خانه و سرزمین)

پس از خیر مقدم و معرفی پنل نشست توسط خانم لادن حریریان عضو کمیته جوانان انجمن، در ابتدا دکتر ناصر سرگران رئیس جلسه، با گرامیداشت یاد هزاران هزار پناهنده و آواره از خانه و سرزمین مطالب مقدماتی در ارتباط با موضوع نشست را بیان داشتند. سخنرانی‌ها با ارائه دکتر ستار عزیز-دانشیار دانشگاه بوعلی همدان- در خصوص «رویکرد شورای امنیت با تأکید بر تشکیل دولت‌های فراگیر در عراق و افغانستان» آغاز گشت.

ایشان به مفهوم حکومت فراگیر Inclusive Government (حکومت فراگیر) که از جمله مفاهیم جدیدی است که پس از سقوط جمهوری افغانستان و پس از انتخابات عراق مورد توجه شورای امنیت است، اشاره کردند. هدف از بکارگیری این اصطلاح، تشکیل حکومت از تمامی گروه‌ها در کشورهایی است که از تنوع قومی-مذهبی برخوردارند.

پس از جنگ سرد از آنجا که بسیاری از بحران‌ها جنبه داخلی داشتند، شورای امنیت با توجه به کارکرد خودش که حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است، بر آن بوده تا ریشه و منشا بحران را در کشورهای چند قومی - ملیتی از میان بردارد و توجه به نیازها و خواسته‌های گروه‌های مختلف و تلاش جهت تامین این نیازها از طریق تضمین حضور آنها در ساختار قدرت باعث شده تا شورای امنیت از واژه Inclusive Government (حکومت فراگیر) استفاده نماید.

در نهایت دکتر عزیزی معتقد هستند، یکی از علل بحران روسیه و اوکراین، همین عدم تشکیل حکومت فراگیر در اوکراین پس از استقلال از شوروی به ویژه در دو دهه اخیر است.

در ادامه، آقای رضا فضلعلی - دانشجوی دکتری رشته علوم سیاسی، به بررسی موضوع «تنگناهای سازمان‌های فراملی در بحران سوریه با کمک از نظریه آشوب جیمز روزنا» پرداختند. ایشان بیان کردند، منظور از آشوب و بحران خشونت صرف نیست و بحران معمولاً در پی تغییر وضع موجود اتفاق می‌افتد. وضع موجودی که مطلوب نیست. در نظریه آشوب روزنا چند نکته مهم مطرح شده است اول آنکه جا به جای نظم سنتی به نظم پسا صنعتی و وابستگی متقابل. در حال حاضر در دنیای کنونی بر خلاف قبل وابستگی بد نیست و یک نیاز است. دوم کاهش مرجعیت و مشروعیت است در واقع اقتدار و مشروعیتی که حاکمیت‌ها قبل داشتند و یا مرزها که وجود داشت دیگر در آشوب وجود ندارد و به نوعی افزایش خرده نظام‌ها را به همراه دارد. به نظر ایشان سازمان ملل متحد به نوعی خود درگیر آشوب و بی‌نظمی است. سوال اصلی ارائه ایشان چگونگی نقش سازمان ملل متحد در اکثر آشوب‌ها در زمان مناسب مدیریت مناسب بود. اعتقاد ایشان بر آن بود که سازمان ملل متحد و سازمان‌های فراملی نقش مثبتی نداشته و آنها تنها به دنبال نقض حقوق بشر و نه صلح و امنیت بین‌المللی بوده‌اند و این درحالی است که حقوق بشر در ادامه صلح است و متعاقباً توسعه و دموکراسی. در نهایت به عنوان نتیجه‌گیری بیان داشتند، در بحران باید به ابعاد مختلفی پرداخت از جمله آغاز بحران، عمق بحران، عامل بحران، وضعیت و سطح بحران، تعداد بازیگران داخلی و بین‌المللی درگیر در بحران و نتیجه بحران.

آخرین سخنران در نشست اول روز دوم خانم فرناز دزفولی - دستیار کمیساریای عالی ملل متحد برای حقوق بشر در موریتانی - به «پایبندی به حقوق بشر و نقش کمیسیون‌های حقیقت‌یاب سازمان ملل در مخاصمات مسلحانه دارفور و سوریه» توجه نمودند. سوال مقدماتی بحث در مورد ضرورت بررسی کمیسیون حقیقت‌یاب سازمان ملل بود. سه ساز و کار اصلی کلی در کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو برای اجرای حقوق بشردوستانه وجود دارد و به طور خاص ماده ۹۰ پروتکل اول الحاقی که در مورد کمیسیون حقیقت‌یاب حقوق بشردوستانه می‌باشد. متأسفانه این سازوکارها به دلایل متعددی مورد استفاده قرار نگرفته‌اند مثل رضایت دولتها در استفاده از این کمیسیون، و یا صرف استفاده اکثر آنها در مخاصمات بین‌المللی و اینکه این سازوکارها به یک ساختار سازمانی بزرگتر وصل نیستند. امروزه در عرصه آکادمیک و هم در عرصه عمل بیشتر از سازوکارهای منطقه‌ای و بین‌المللی جایگزین استفاده می‌شود مثل UPR (بررسی دوره‌ای حقوق بشر)، دادگاه اروپایی حقوق بشر، دادگاه آمریکایی حقوق بشر و کمیسیون حقیقت‌یاب سازمان ملل.

دو کمیسیونی که به آن می‌پردازیم کمیسیون حقیقت‌یاب بین‌المللی دارفور و کمیسیون حقیقت‌یاب بین‌المللی جمهوری سوریه است. هر دو این کمیسیون‌ها سابقه طولانی در مستندسازی نقض‌های حقوق بشر و حقوق بشردوستانه داشته‌اند. کمیسیون حقیقت‌یاب بین‌المللی دارفور توسط شورای امنیت سازمان ملل متحد تشکیل شد. شورای امنیت از این کمیسیون درخواست نمود

تا ضمن بررسی نقض‌های حقوق بشر و حقوق بشر دوستانه بررسی کند که آیا نسل‌کشی صورت گرفته است یا خیر؟ بر اساس گزارش این کمیسیون در سال ۲۰۰۵ شورای امنیت پرونده دارفور را به دیوان بین‌المللی کیفری ارجاع داد. کمیسیون حقیقت‌یاب بین‌المللی جمهوری سوریه توسط شورای حقوق بشر تشکیل شد. گزارش این کمیسیون یافته‌های متعدد از جمله جرائم جنگی، نقض حقوق بشر دوستانه و ... را در بر دارد. به عنوان نتیجه بیان کردند، در عرصه حقوق بین‌الملل در جایگاهی هستیم که سازوکارهای ذاتی ضمانت اجرای حقوق بشر دوستانه به درستی عمل نمی‌کند و باید به سازوکارهای دیگری توجه کرد که موارد نقض حقوق بشر و حقوق بشر دوستانه را مشاهده و بررسی می‌کنند. در خصوص اوکراین و تجاوز روسیه به آن شاید غیر ممکن بنظر بیاد که سازوکارهای ذاتی حقوق بشر در خصوص آن وارد عمل شود ولی خوشبختانه کمیسیون حقیقت‌یابی توسط شورای حقوق بشر برای رسیدگی به این وضع تشکیل شده است.

● گزارش نشست سوم: سازمان ملل متحد و بحران‌های خاورمیانه (با یاد هزاران هزار زن و کودک قربانی جنگ)

در نشست سوم آقای علی اکبر شمس از اعضای کمیته جوانان انجمن عنوان نشست پیش رو را با موضوع سازمان ملل متحد و بحران‌های خاورمیانه با ادای احترام به ساحت هزاران هزار زن و کودک قربانی جنگ آغاز کردند. سپس دکتر شریفی طراز کوهی، رئیس جلسه با بیان مقدماتی موضوع نشست سوم را تبیین و اساتید و عناوین آنها را برای حاضران در نشست معرفی کردند.

دکتر رضا موسی زاده، استاد دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه، دیباچه کلام خویش را با ذکر بررسی نقش میانجی‌گری در بحران‌های خاورمیانه با تمرکز بر کشور سوریه آغاز کردند. در ابتدا با تعریف و تبیین مفاهیم اصلی و بنیادین این موضوع برای مخاطبان محترم ادبیات مشترک جهت سخنانشان را بیان و در ادامه با ذکر مصادیق متعددی از کشورهای مختلف و بحران‌های حاکم در آنها نقش میانجیگری را مصداقاً بر شمردند. در همین راستا با تحلیل وضعیت سوریه از قبل تا اوج گرفتن بحران‌های داخلی پرداختند از همین رو پیرو قطعنامه سازمان ملل آقای کوفی عنان به عنوان اولین میانجی‌فی مابین انتخاب شد. با تحلیل تلاش‌های جناب کوفی عنان و طرح شش ماده‌ای ایشان و چگونگی تغییر آقای کوفی عنان به جناب ابراهیمی و سپس به آقای استفان دی میستورا و نهایتاً به جناب گیر پدرسون مطالب و تفاسیری را بیان داشتند.

دکتر زینب اصغری، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس صفادشت، سخنرانی با عنوان تعامل سازمان ملل متحد و سازمان همکاری اسلامی در حل بحران‌های منطقه‌ای آغاز نمودند. ایشان با اشاره به نهاد سازمان همکاری اسلامی و نقش و چرایی شکل‌گیری آن و جایگاه کار ویژه صلح و امنیت منطقه‌ای به ادامه بیانات خود پرداختند. ایشان با تحلیل نسبت سازمان ملل متحد و سازمان همکاری اسلامی با صلح و امنیت منطقه‌ای سخنان خویش را جمع‌بندی و نتیجه‌نظرات خود را در این ساختار بیان داشتند.

دکتر هیلدا رضائی، استادیار واحد تهران جنوب دانشگاه آزاد اسلامی، با موضوع نقش سازمان ملل متحد در حل و فصل بحران یمن با تأکید بر قطعنامه‌های شورای امنیت (نگاه تحلیلی محتوای در چهارچوب منشور ملل متحد) سخنان خود را آغاز کردند. ایشان در ابتدا با بیان مطالبی پیرامون تاریخ سیاسی و جغرافیای سیاسی یمن و رویکرد واحدی در این زمینه اشاره و در همین راستا با بیان مصادیقی از بحران‌های ایجاد شده در طول جنگ یمن به ظرفیت‌سازی‌ها و قصورهای‌ها و ناکارآمدی سازمان ملل متحد در ارتباط با حل و فصل این بحران‌ها پرداختند. ایشان به جایگاه منصور هادی، گروه‌های مختلف داخلی و خارجی و نقش هر کدام از این نهاد به ارائه مطالبی انتقادی و تحلیلی مبادرت ورزیدند.

دکتر علی کربلائی حسینی، دانش‌آموخته دکتری حقوق بین‌الملل دانشگاه تهران، در راستای سخنان دکتر رضائی با موضوع بررسی انتقادی عملکرد سازمان ملل در بحران یمن سخنان خویش را آغاز کردند. ایشان روندهای حاکم بر یمن را به دو بخش تقسیم و

صحبت‌های خود را در چارچوب این دو ظرف زمانی تقسیم و ارائه داشتند. در همین راستا به ایفای نقش سازمان ملل و بررسی ضریب تاثیر این سازمان در بهبود اوضاع این کشور پرداختند. ایشان با پرداختن به فرستادگان ویژه دبیر کل به بحران‌های یمن به تحلیل این افراد و نقش آنها پرداخت. در نهایت با اشاره به نقش ایران در مذاکرات صلح و همکاری‌های موثر با آقای گیری فیتس به سایر تلاش‌های ایشان در همین راستا پرداختند. سپس با بیان قطعنامه‌های مرتبط و آینده پژوهی مختصر از وضعیت یمن، نقش سازمان ملل را از گذشته تا به حال تشریح کردند. همچنین با تحلیل اصل بی طرفی سازمان ملل متحد در ارتباط با بحران یمن با سخنان خود پایان دادند.

• گزارش نشست چهارم: سازمان ملل متحد و بحران‌های آسیا و اروپا (با یاد مردم در محنت جنگ و نا امنی)

در ابتدای نشست چهارم خانم عطیه خطیبی، عضو کمیته جوانان انجمن، خیر مقدم و نشست چهارم را معرفی کردند. سپس، دکتر تایون حسین نژاد رئیس جلسه به ذکر توضیحاتی به زبان انگلیسی درباره موضوع نشست پرداختند.

سپس، آقای عبدالحق امیری، رئیس بخش امور بشردوستانه در ژنو ضمن تشکر از انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد سخنرانی خود را با طرح این سوال که «آیا فرهنگ کمک‌رسانی و امدادرسانی در کشورهای اسلامی فرهنگی بیگانه است یا خیر؟» آغاز کردند. تصور جامعه جهانی این است که کشورهای اسلامی علاقه مندی زیادی به کمک‌رسانی به کشورهای دنیا ندارند؛ در حالی که ما می‌دانیم این تصور نادرست است، زیرا مساعدت‌های کشورهای اسلامی کمتر از کشورهای سرمایه‌دار دنیا نبوده است. تفاوت در این است که کمک‌های کشورهای اسلامی به کشورهای آسیب‌دیده کمتر اطلاع‌رسانی و تبلیغ عمومی شده است و همین امر این تصور غلط را در ذهن جامعه جهانی ایجاد کرده است. در ادامه ایشان به مشکل بلایای طبیعی از جمله خشکسالی، سیلاب و غیره اشاره کردند که منجر به افزایش نیاز به کمک‌رسانی شده است. هم‌چنین، به افزایش تعداد مهاجرین اشاره کردند که نیاز به یافتن راه‌حل‌های مناسب را در میان جامعه علمی و سیاسی و کمک‌رسانی افزایش می‌دهد.

در ادامه بیان کردند، دفتر اوچا در هماهنگی با سایر سازمان‌ها و موسسات خیریه داخل و خارج سازمان ملل متحد و سازمان‌های مردمی ملی و بین‌المللی کار می‌کند تا به این چالش‌ها رسیدگی کند. هم‌چنین ایشان در ادامه سخنان خود به چالش مهم چگونگی تلفیق کمک‌رسانی‌ها با بحث توسعه و صلح اشاره داشتند. آقای امیری به سه نکته مهم به عنوان اهداف اساسی دفتر اوچا تاکید کردند: (۱) کمک‌رسانی‌های اضطراری به آسیب‌دیدگان و جوامع میزبان، (۲) تلاش برای دستیابی به راه‌حل‌های مناسب و پایدار و (۳) تلاش جامعه انسانی برای جلوگیری از آوارگی و متضرر شدن آوارگان. در پایان، آقای امیری همه دوستان و علاقه‌مندان را به تحقیق در زمینه دست‌یابی به راه‌حل‌های مناسب و پایدار برای کمک‌رسانی و انتشار آن تشویق کردند.

در ادامه نشست، دکتر حسین نژاد از دکتر علی اشرف مجتهدی شبستری رئیس دفتر هماهنگی سازمان ملل متحد برای امور بشردوستانه در ایران دعوت کردند تا درباره موضوع امدادرسانی سازمان ملل متحد در بحران‌ها بیاناتی داشته باشند. ایشان اظهار داشتند که دولت ایران نیز جزء اولین دولتهای امدادرسان است که متأسفانه این قضیه در ایران ثبت نشده است. هم‌چنین در پایان به این نکته مهم اشاره داشتند که برای شناساندن سازمان ملل متحد به مردم و فرهیختگان در ایران باید اقدامات بیشتری در آینده صورت گیرد.

پس از آن، بحث تمامیت سرزمینی با نگاهی به اوکراین مطرح شد. در این بخش، دکتر محسن عبداللهی دانشیار دانشگاه شهیدبهشتی، در ابتدا نگاهی به خود اصل تمامیت سرزمینی داشتند و سپس به بحث درباره نقض‌های این اصل و آسیب‌شناسی آن پرداختند.

ایشان بیان کردند که این اصل از اصول برآمده از دوره وستفالی است. اولین استثنای این اصل، رضایت است که همین استثناء، مرتبه این اصل را قاعده آمره پایین می‌آورد و دولتها می‌توانند درباره این اصل توافق کنند و مهمترین استثنای این اصل، اصل حق

ملت‌ها در تعیین سرنوشت خارجی خود است. دکتر عبداللهی در ادامه به سلسله نقض‌های این اصل و تحلیل آنها پرداختند. ایشان گفتند باید اولین مصداق کنونی نقض این اصل را به قضیه کوزوو ارجاع داد و هم چنین درباره نظریه مشورتی دیوان درباره اعلامه کوزوو بیاناتی ارائه کردند.

پس از این بخش، دکتر فریده محمدعلی پور، استادیار دانشگاه خوارزمی درباره بحران روهینگی و مسئولیت حمایت سخنرانی خود را آغاز کردند. ایشان در ابتدا درباره آستانه آرمان عادلانه به عنوان نقطه کنونی مسئولیت حمایت صحبت کردند. سپس در ادامه به بحث درباره واکنش جامعه بین‌المللی در قبال بحران روهینگی پرداختند. بدین منظور، به عملکرد سازمان آ‌سه‌آن و مسئولیت حمایت آن در برابر این بحران اشاره کردند. هم چنین نگاهی به مناسبات اتحادیه اروپا با میانمار داشتند که لغو تحریم‌ها، افزایش روابط اتحادیه اروپا و کمک‌های آن برای بهبود ظرفیت‌های ساختاری و حکومتی از جمله این مناسبات است. اما بیان داشتند اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۲ گفتارهای سیاسی را در کشورهای اسلامی اتخاذ کرد که با دموکراسی و حاکمیت قانون در آن هماهنگی ندارد. در پایان نیز نگاهی به عملکرد خود سازمان ملل متحد در برابر این بحران داشتند.

در آخرین قسمت از نشست چهارم، دکتر سیدعلی حسینی آزاد، دانش‌آموخته دکتری حقوق بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبایی سخنان خود درباره نقش سازمان ملل متحد در حل بحران مالی افغانستان آغاز کردند. ایشان در ابتدا درباره چالش‌های افغانستان پس از ظهور طالبان و سقوط کابل از جمله بحران‌های مالی صحبت کردند. سپس به بیانیه دبیر کل سازمان ملل متحد درباره بحران مالی افغانستان اشاره کردند. ایشان عنوان کرد که «اولین نهاد دارای نقش اساسی در این زمینه، شورای امنیت است». شورای امنیت تنها نهادی بود که می‌توانست در جهت حفظ صلح و امنیت بین‌المللی اقدام به اتخاذ تصمیمی کند که ضمن اینکه برای اعضای ملل متحد نسبت به انتقال و جا به جایی کمک‌های بین‌المللی ایجاد الزام کند بلکه معضل انتقال و جا به جایی کمک‌های بین‌المللی را به شکلی برطرف سازد که منجر به شناسایی و مشروعیت بخشی به طالبان نیز نشود و این رسالت از رهگذر دو قطعنامه ۲۶۱۵ و ۲۵۹۶ ظهور یافت.

در ادامه ایشان به توضیحاتی درباره این دو قطعنامه پرداختند. هم چنین به نقش دو نهاد «ماموریت ملل متحد برای کمک به افغانستان» و «دپارتمان امور اقتصادی-اجتماعی» از زیر مجموعه‌های مجمع عمومی سازمان ملل متحد در حل بحران مالی افغانستان اشاره داشتند.

• گزارش اختتامیه:

در روز دوم همایش و در نشست پایانی خانم مهسا رضاقلی عضو کمیته جوانان انجمن با خیرمقدم جلسه را آغاز کردند. سپس دکتر ابراهیم بیگ زاده، استاد دانشگاه شهید بهشتی، به بیان جمع‌بندی مطالب مطرح شده در همایش توسط سخنرانان پرداختند. ایشان در سه محور اصلی الف) مسئولیت سازمان ملل متحد ب) رهاورد سازمان ملل متحد به خصوص دبیران کل این نهاد با توجه به گزارش آقای آنتونیو گوترش و ج) بی نتیجه یا کم نتیجه ماندن اقدامات سازمان ملل متحد در حل بحران‌ها، جمع‌بندی را بیان نمودند.

در این راستا با اشاره به سخنرانی ایراد شده توسط دکتر ضیایی بیگدلی در خصوص مسئولیت سازمان ملل متحد و تاکید بر ماده ۲۴ منشور ملل متحد، به وظیفه شورای امنیت سازمان ملل متحد در راستای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی تاکید ورزیده و ادعان داشتند که به نظر میرسد در بررسی احراز مسئولیت یا عدم آن در صورت نقض تعهد شورای امنیت و لزوم جبران خسارت توسط ناقض تعهد بر اساس طرح مسئولیت بین‌المللی سازمان‌ها، بتوان سازمان ملل متحد را مسئول جبران خسارات وارده نیز دانست. ایشان به گزارش آقای خاویر پرز دکوئیار، دبیرکل سابق سازمان ملل متحد اشاره کردند و بیان نمودند که این گزارش خود شاهدی بر بی نتیجه یا کم نتیجه ماندن اقدامات سازمان ملل متحد است چه آنکه بر اساس این گزارش، دبیرکل وقت اعلام نموده بود که

سازمان ملل متحد به هیچ یک از اهداف در نظر گرفته در بازه زمانی مشخص برای خود نرسیده است. جالب آنکه بر اساس گزارش آقای بان کی مون (دبیرکل سابق سازمان ملل متحد) نیز بر اساس اهداف تعریف شده، نه تنها سازمان ملل متحد قادر به کنترل و کاهش جمعیت گرسنگان دائم به میزان ۵۰ درصد نبوده است، بلکه در همان بازه زمانی، جمعیت گرسنگان دائم در سطح جهان به میزان ۵۰ درصد افزایش داشته است!

ایشان در ادامه اشاره نمودند که در زمان کنونی و به عنوان اهداف تعریف شده برای بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰، با بحث توسعه پایدار رو به رو هستیم در حالیکه به نظر میرسد با توجه به بحران‌های فعلی، امکان نیل به این اهداف تا سال ۲۰۳۰ امکانپذیر نباشد.

ایشان ادامه دادند که در خصوص بررسی ظرفیت‌های ارکان ملل متحد نیز باید پذیرفت که علی‌رغم اختیارات و وظایف هر رکن، اعمال آنها با محدودیت‌های تحمیلی توسط دولت‌های عضو ملل متحد همراه می‌باشد که خود زمینه بی‌نتیجه یا کم‌نتیجه ماندن اقدامات این سازمان را فراهم می‌آورد. ایشان برای نمونه به کارآمدی دیوان بین‌المللی دادگستری اشاره داشتند و اذعان نمودند که از جمله محدودیت‌های تحمیلی بر این رکن ملل متحد آن است که این نهاد به جز مواردی ناظر بر صلاحیت مشورتی خود، صرفاً به روی دولتها باز است و در این خصوص نیز محدود و معطوف به سؤالی خواهد بود که از این نهاد پرسیده شده است. بدین ترتیب چنین محدودیت‌هایی که حاصل از اقدامات تحمیلی دولتهای عضو ملل متحد می‌باشد، کارآمدی این رکن را با ابهاماتی نسبتاً اساسی مواجه می‌سازد.

دکتر بیگ زاده در پایان به این مهم پرداختند که به نظر میرسد علی‌رغم وجود ایرادات و محدودیتهای اساسی موجود در منشور ملل متحد و کارآمدی اقدامات سازمان ملل متحد، مقصر اصلی نا به سامانی‌ها و بحران‌های بین‌المللی موجود، همانا خود دولتها، موسسان سازمان ملل متحد و سایر بازیگران آن می‌باشند. در این راستا، ملتها باید بکوشند تا جایگاه از دست رفته خود را باز یافته و در کنار دولتها، در روند تصمیم‌گیریها دخیل باشند تا به "ملل متحد" در معنای واقعی کلمه در پرتو تحقق صلح پایدار و نه صلح مسلح برسیم.

ایشان ضمن تشکر مجدد از تمامی دست‌اندرکاران و شرکت‌کنندگان در همایش، ضمن آرزوی سلامتی برای همگان، به سخنان خود پایان دادند.

پس از آن دبیر دوم، خانم لعیا داوودی مقدم عضو کمیته جوانان انجمن از دکتر عسکری و دکتر نسربین مصفا رئیس انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد برای حسن ختام جلسه دعوت به سخنرانی نمودند. دکتر عسکری به عنوان نتیجه‌گیری از نشست دو روزه انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد معتقد بودند که نشست مورد بحث باعث طرح این سوال شد که آیا تعریف ساده‌ی ارئه شده از حقوق بین‌الملل - مجموعه قوانین حاکم بر روابط بین‌المللی (روابط دولتها) - درست است؟ مباحث مورد توجه در نشست حاکی از آن است که رسیدن به نقطه موعود فاصله بسیار است. از این روی، زمانی که به سازمان ملل متحد نگاه میکنیم باید با در نظر گرفتن همین ملاحظه باشد. سخنرانان اشاره داشتند که سازمان ملل متحد از یک سوی اختیارات بسیار گسترده‌ای چه از حیث هنجاری، لجستیک و چه ساختاری را داراست اما از سوی دیگر علی‌رغم تمام این صلاحیتهای و اختیارات اعطاء شده، در بسیاری از بحرانهای مورد اشاره به اندازه کافی توانمند نبوده است. در نقد از سازمان، سیاست زدگی این نهاد قطعاً در صدر جدول قرار خواهد گرفت به ویژه در شورای امنیت و باز به ما یادآوری میکند که سازمان ملل متحد تابع اراده دولتها است و این دولتها هستند که تصمیم میگیرند سازمان را رو به جلو برده و یا یک ساختاری نمادین و واپسگرا. ایشان ضمن تقدیر و تشکر مجدد از سخنرانان، روسای نشستها، دبیران و سایر همکاران در انجمن از جمله خانه اندیشمندان علوم انسانی ادامه سخنرانی را به خانم دکتر مصفا واگذار نمودند.

دکتر مصفا در بیانات خود به تکریم اصالت اخلاق و علم از سوی انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد توجه نمودند. ماهیت انجمن علاوه بر خروجی‌های علمی به تعمیق روابط انسانی و بزرگداشت یاد و خاطره از دست‌رفتگان است. انجمن یاد و خاطره از دست‌رفتگان اخیر ناشی از بیماری منحوس کرونا بالاخص اساتید دانشگاهها، اندیشمندان علمی و همه مردم در سراسر دنیا را گرامی میدارد. ایشان یاد و خاطره ۹ تن که بر فعالیتها و دست‌آوردهای انجمن تاثیرگذار بودند را مورد اشاره قرار دادند از جمله مرحوم دکتر مقتدر، استاد صوراسرافیل، استاد طارمسری، دکتر قربان‌نیا، استاد علی اصغر کاظمی، خانم دکتر قراچورلو، دکتر آزاده سادات طاهری و دکتر ولی‌الله نوری. در نهایت ضمن تبریک سال نو همایش را به پایان رساندند.

تهیه‌کنندگان: لادن حریریان، لعی‌داوودی مقدم، زهره شفیعی، عطیه خطیبی، مهسا رضاقلی، علی‌اکبر شمس و امین معتمدی

تالار گفتگو و سمپوزیوم های برخط انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

به مناسبت آغاز سال دوم فعالیت تالار گفتگو

دکتر پوریا عسکری-عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد علاوه بر [انتشار کتاب](#)، چند سالی است که مبادرت به نشر [دوفصلنامه علمی](#) - [پژوهشی مطالعات سازمان ملل](#) متحد کرده است. همچنین انجمن به ایجاد تالار گفتگوی تخصصی حقوقی و سیاسی بین المللی در سال ۹۹ اقدام نمود که این فرصت را برای اندیشه ورزان و پژوهشگران حقوق و روابط بین الملل فراهم کند تا از سویی در مورد آنچه که به نظرشان ضرورت دارد، در فاصله ای کوتاه از طرح ایده در ذهن، بنویسند و منتشر کنند و از سویی دیگر به آنها این امکان را می دهد که مطالب دقیق علمی و داوری شده را به همراه ارجاعات در شکلی نو دریافت کنند.

استقبال جامعه دانشگاهی کشور از این فعالیت جدید، انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد را مصمم ساخت تا با عزم بیشتر تالار گفتگو را رونق دهد و در اولین گام، در سرآغاز دومین سال فعالیت تالار، [شورای دبیرانی](#) برای تالار تشکیل شد تا با تکیه بر دانش و توان آنان، گستره فعالیت تالار از جهات مختلف فزونی پیدا کند. [شیوه نگارش](#) مقالات نیز به روزسانی شد. آنچه بیش از همه در این تکاپوی علمی موردنظر است، جذب همراهی هرچه بیشتر دانشوران حقوق و روابط الملل است که با ارسال مقالات و یا طرح ایده برای برگزاری سمپوزیوم های نوشتاری به ارتقای تالار گفتگو یاری رسانند.

سمپوزیوم «میانجیگری، کنوانسیون سنگاپور و حل و فصل اختلافات بین‌المللی»

اولین سمپوزیوم برخط انجمن در سال ۱۴۰۰ را با عنوان «میانجیگری، کنوانسیون سنگاپور و حل و فصل اختلافات بین‌المللی» با همکاری جمعی از استادان و پژوهشگران در تاریخ شنبه ۲۸ فروردین تا یکشنبه ۵ اردیبهشت برگزار شد که طی آن ۹ مقاله کوتاه بر روی تالار گفتگو منتشر شد.

هدف از برپایی این سمپوزیوم برخط نوشتاری، از سویی پرداختن به کنوانسیون سنگاپور و مقوله میانجی‌گری در مفهوم مدرن آن بود و از سویی دیگر، بررسی زیرساخت‌های تقنینی و اجرایی کشور برای پیوستن و اجرای این معاهده بین‌المللی. پژوهشگران و متخصصان شرکت‌کننده در این سمپوزیوم، هر یک از دریچه‌ای متفاوت به این دو موضوع پرداختند و به طور خاص در پاسخ به پرسش در مورد آمادگی ایران برای تصویب کنوانسیون، تردیدهایی را پیش کشیدند که امید است مورد نظر مسئولان اجرایی و تقنینی کشور قرار گیرد.

سمپوزیوم «ورزش، حقوق بین‌الملل و المپیک توکیو»

دومین سمپوزیوم برخط انجمن را با عنوان «ورزش، حقوق بین‌الملل و المپیک توکیو» با توجه به مقدمه و محورهای ذیل در تاریخ مهرماه ۱۴۰۰ با همکاری جمعی از استادان و پژوهشگران برگزار شد که طی آن ده مقاله کوتاه بر روی تالار گفتگوی انجمن منتشر شد.

حقوق بین‌الملل از دهه‌ها پیش با موضوعات و مسائل ورزش جهانی مرتبط بوده و موضوعات ورزشی از منظر مباحث مختلف حقوق بین‌الملل، از جمله حقوق بشر، مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات و...، مورد توجه حقوق‌دانان بین‌المللی بوده است و این امر به طور فزاینده‌ای نیز در حال گسترش است. سازمان ملل متحد و ارکان مختلف آن نیز همواره توجه ویژه‌ای به مسئله ورزش معطوف داشته و اقدامات و فعالیت‌های مهم و گسترده‌ای در این زمینه انجام داده‌اند. تصویب اسناد بین‌المللی خاص در حوزه ورزش مانند «منشور تربیت بدنی و ورزش» که به همت یونسکو در سال ۱۹۷۸ به تصویب رسید، «کنوانسیون بین‌المللی مبارزه با آپارتاید در ورزش (۱۹۸۵)» و «کنوانسیون بین‌المللی مبارزه با دوپینگ در ورزش (۲۰۰۵)» و نیز توجه به امر ورزش در سایر اسناد بین‌المللی از جمله «حقوق افراد دارای معلولیت (۲۰۰۶)» نمونه‌هایی از تلاش‌های سازمان ملل متحد در این حوزه به شمار می‌رود. همچنین، ورزش به عنوان یکی از عوامل اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار همواره مورد توجه دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی بوده و دفتر مبارزه با تروریسم سازمان ملل متحد (UNOCT) ارتقای فعالیت‌های ورزشی را یکی از ابزارهای مؤثر در کاهش افراطی‌گری و مبارزه با تروریسم عنوان کرده است.

تالار گفتگوی تخصصی سیاسی و حقوقی بین‌المللی انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد به مناسبت برگزاری المپیک توکیو ۲۰۲۰، نسبت به برگزاری سمپوزیوم آنلاین با موضوع «وزرش، حقوق بین‌الملل و المپیک توکیو» اقدام نمود و با همکاری و همراهی استادان، دانشجویان و پژوهشگران کشور توانست در راستای غنای ادبیات حقوقی فارسی‌زبان در این زمینه گام بردارد.

■ برنامه های کمیته جوانان انجمن

نشست تخصصی «تغییر اقلیم از نگاهی نو»

کمیته جوانان انجمن نشست تخصصی «تغییر اقلیم از نگاهی نو» را در تاریخ ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۰ و با حضور دکتر حمیده برمخشد-مدرس دانشگاه-دکتر سبحان طیبی-مدرس گروه حقوق محیط زیست دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات-علی اکبر شمس-کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل و عطیه خطیبی-کارشناس ارشد حقوق محیط زیست و حقوق محیط زیست- به صورت مجازی برگزار نمود.

وبینار «جوانان، صلح و توسعه؛ دستاوردها و ابتکارات بین‌المللی»

کمیته جوانان انجمن با همکاری مرکز تحقیقات و کرسی حقوق بشر، صلح و دموکراسی یونسکو در دانشگاه شهید بهشتی و بیناری تخصصی با موضوع «جوانان، صلح و توسعه؛ دستاوردها و ابتکارات بین‌المللی» و با حضور دکتر سمانه شعبانی-پژوهشگر حقوق بین‌الملل عمومی- و لادن حریریان-دانشجوی دوره دکتری حقوق بین‌الملل عمومی- در تاریخ ۲۰ مرداد ۱۴۰۰ به صورت مجازی برگزار نمود.

مجموعه گفتگوهای زنده کمیته جوانان انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

کمیته جوانان انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد مبادرت به برگزاری مجموعه نشست‌های علمی شامل ۴ جلسه

به صورت زنده در فضای مجازی نمود، عناوین جلسات عبارتند از:

۱. «حمایت از حقوق کودکان در فضای مجازی؛ دغدغه‌ای جهانی و چالشی ملی» با حضور خانم زهره شفیعی و خانم الهه مقربی
۲. «به سوی حقوق بین‌الملل غیررسمی؛ توافقنامه‌های غیرالزام‌آور در حقوق بین‌الملل» با حضور آقای علی اکبرشمس و آقای سهیل گلچین
۳. «پذیرش حقوق بین‌الملل مدرن در ایران، چگونگی و چرائی» با حضور خانم مهسا رضاقلی و دکتر محسن نیک بین
۴. «نقش شورای امنیت در امنیت اقلیمی» با حضور خانم عطیه خطیبی و کتایون اشرفی

بخش دوم: دوره‌ها و

کارگاه‌های آموزشی

دوره آموزشی «سازمان ملل متحد و چالش‌های پیش رو»

نظر به اهمیت نقش و مأموریت سازمان ملل متحد در مدیریت نظام بین‌الملل از طریق ترویج همکاری و حل و فصل اختلافات بین‌المللی از یک سو، و بروز مشکلات و بحران‌های گسترده ناشی از تحولات سریع مناسبات جهانی از سوی دیگر، موضوع دوره آموزشی سال ۱۴۰۰ انجمن به موضوع «سازمان ملل متحد و چالش‌های پیش رو» اختصاص یافت.

می‌دانیم که در دو دهه اخیر تحولات بنیادی ملموسی در مناسبات جهانی رخ داده است. با ظهور بازیگران جدید، روابط بین‌المللی از دایره بین‌دولتی فراتر رفته، سرعت تحولات فنی و فعالیت‌های سایبری امنیت جهانی را با خطرهایی روبرو کرده، شتاب تخریب محیط زیست در همه زمینه‌ها و تغییرات آب‌وهوایی به شدت افزایش یافته و موجی از نگرانی ایجاد کرده است. همچنین بروز بیماری‌های همه‌گیر، علاوه بر تحمیل خسارت‌های معنوی و مادی به جامعه انسانی، آرامش روانی جهانیان را خدشه دار کرده است. تمامی این عوامل باعث شده تا نگاه جامعه بین‌المللی به سوی سازمان ملل متحد و فعالیت‌های آن برای مواجهه با این خطرات معطوف و در معرض قضاوت قرار گیرد. این امر از یک طرف ابعاد هنجاری یعنی قابلیت و کفایت قواعد موجود و میزان تاثیر گذاری آنها و از طرف دیگر، از منظر تاثیر گذاری تشکیلاتی، ارکان و نهادهای مربوط را مورد ارزیابی قرار داده است. شیوع و همه‌گیری کرونا و آثار ناشی از آن نیز، تصویر پرچالشی از فضای بین‌المللی و به تبع آن، ناکارآمدی نهادهای بین‌المللی، به خصوص سازمان ملل متحد را به نمایش گذاشته است.

بنابراین برای درک صحیح نقش و جایگاه و نیز موانع و محدودیت‌هایی که در نطق سالانه دبیرکل ملل متحد به اجلاس هفتادوششم مجمع عمومی در سال ۲۰۲۱ نیز مذکور افتاد و همچنین بررسی آینده پیش‌روی بزرگترین نهاد همکاری بین‌المللی، لزوم بررسی ابعاد گوناگون موضوع از جمله اختیارات، تکالیف و امکانات سازمان ملل متحد از طریق مطالعات عمیق و جامع و آینده‌پژوهی در این زمینه وجود داشت.

با برنامه ریزی انجام شده دوره آموزشی «سازمان ملل متحد و چالش‌های پیش رو» در روزهای ۲۹ و ۳۰ مهرماه و ۲ آبان ماه به مناسبت ایام سالروز تاسیس سازمان ملل متحد به صورت مجازی و با شرکت ۴۵ نفر از علاقمندان و پژوهشگران مطالعات ملل متحد برگزار شد.

در این دوره آموزشی استادان داخلی و بین‌المللی متخصص در زمینه حقوق و روابط بین‌الملل در قالب موضوع کلی پیش‌گفته، حول سه محور: مبانی نظری شکل‌گیری و هدف‌گذاری (اصول و اهداف)، چالش‌های مشروعیت ناشی از انحراف از موازین مورد توافق و انتظارات روز افزون و نیز تاثیر و اثر سازمان از نظم نوین جهانی (تنوع بازیگران و نیازهای جدید) به تبیین و تحلیل دیدگاه‌های خود پرداختند.

گزارش ذیل خلاصه مطالب مطرح شده در جلسات توسط اساتید می‌باشد.

دوره در بعدازظهر روز پنجشنبه ۲۹ مهر ۱۴۰۰ آغاز شد.

پس از تلاوت قرآن مجید و پخش سرود ملی جمهوری اسلامی ایران، دکتر نسرین مصفا-رئیس انجمن-دوره را با سخن خود آغاز کردند:

ایشان با عرض خیر مقدم و تشکر از همه مخاطبان محترم جلسه افتتاحیه، ضمن برشمردن اهمیت برگزاری این دوره در شرایط حال بین‌المللی و چالش‌هایی که سازمان ملل متحد با آن روبروست، از اساتیدی که جهت حضور در دوره قبول زحمت کرده‌اند سپاسگزاری نمودند. همچنین از زحمات ارزشمند و صمیمانه دکتر حسن سواری عضو هیئت مدیره انجمن به عنوان مدیر این دوره آموزشی و دکتر پوریا عسکری دبیرکل انجمن در برنامه ریزی و اجرای دوره قدردانی ویژه نمودند.

انجمن تلاش خود را برای برگزاری این دوره برای دربرداشتن ویژگی‌ها و مولفه‌های فعالیت‌ها و رویه کلی در برنامه‌ها را داشته باشد، مبذول کرده است. ارائه محتوای علمی با بهره‌مندی از دانش و تجربه اساتید پیش‌کسوت و حضور اساتید جوان و حضور بانوان توانمند و تا حد امکان با دعوت از دانشگاه‌ها در خارج از تهران از آن جمله‌اند. ضمن تشکر از مشارکت کنندگان دوره، از آقای استفان پرایزner نماینده مقیم سازمان ملل متحد در تهران برای سخنرانی دعوت به عمل آورده و مدیریت جلسات را به دکتر سواری سپردند.

آقای استفان پرایزner نماینده مقیم سازمان ملل متحد در ایران سخنان خود را با اظهار خوشوقتی از حضورشان در تهران به عنوان نماینده هماهنگ‌کننده مقیم و شرکت در این دوره، آغاز کردند.

ایشان به اهمیت تاسیس سازمان ملل متحد، فعالیت‌های گسترده آن در عرصه‌های مختلف، طرح دیدگاه‌های متفاوت درباره عملکرد این سازمان، فعالیت در دوران همه‌گیری کووید-۱۹، همکاری با دولت جمهوری اسلامی ایران و آینده همکاری‌ها با انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد، اشاره فرمودند.

بعد از آن دکتر حسن سواری مدیر دوره آموزشی، ریاست جلسه را به عهده گرفتند. ایشان صحبت‌های خود را با تشکر از آقای استفان پرایزner به خاطر سخنان مبسوط و پر محتوایشان آغاز کردند و در ادامه از حضور دکتر قاسم افتخاری تقاضا کردند که در اولین کلاس دوره، مطالب خود را ایراد نمایند.

دکتر قاسم افتخاری-عضو هیئت علمی دانشگاه تهران- سخنان خود را با عنوان «نقش اندیشه‌های فلسفی در سازمان یافتگی جامعه بین‌المللی» شروع کردند.

ایشان در ابتدا تعریف سازمان‌های بین‌المللی دولتی را بیان و سپس به چگونگی سهم‌بری دولت‌ها بر اساس قدرتشان و در نتیجه ایجاد جنگ قدرت درون آنها اشاره کردند. همچنین به تشریح معمای امنیت و راه حل آن یعنی همکاری میان دولت‌ها پرداختند. زمینه‌های فلسفی تشکیل جامعه ملل را در شرایط ابتدای قرن بیستم را مورد موشکافی قرار دادند.

در بخش بعدی سخنان خود، چگونگی پیدایی سازمان ملل متحد به عنوان نتیجه همکاری میان دولت‌ها، وظایف آن و میزان موفقیت این سازمان در انجام وظایفش را مطرح و درنهایت شکل‌گیری سازمان‌های بین‌دولتی را به عنوان بازیگران جدید بین‌المللی مورد بررسی و تحلیل قرار دادند.

ایشان در انتهای بحث خود به این موضوع اشاره کردند که چگونه باید انواع سازمان‌ها را درآرشیسی می‌که ایجاد شده را مدیریت کرد؟ در همین راستا به توضیح نظریه‌های واقع‌گرایی، کارکردگرایی، تجربه‌گرایی، مکتب انگلیسی یا جامعه جهانی، سازه‌انگاری و انتقادگرایی پرداخته، جایگاه سازمان‌های بین‌المللی را در هر یک تبیین کردند.

سپس، مدیر دوره با تشکر از سخنان دکتر افتخاری، از **دکتر محسن محبی** - عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - تقاضا کردند، سخنان خود با موضوع «**سازمان ملل متحد یا سازمان دولت های نامتحد**» را ارائه دهند.

ایشان در ابتدا مقدمه ای در رابطه با انتخاب موضوع ارائه فرمودند. سپس سخنان خود را در سه محور ادامه دادند. در محور اول زمینه های تاریخی حقوق بین الملل و تشکیل سازمان ملل متحد را تشریح کردند. دکتر محبی ریشه های نظری، مفهومی و تاریخی شکل گیری آنچه که به عنوان حقوق بین الملل شناخته می شود و امروزه سازمان ملل متحد بر پایه آن شکل گرفته است را بر اساس کلام مسیحی، سیاست اروپایی، فلسفه قرن هجدهم مبتنی بر نظریات فیلسوفانی مانند کانت، هگل و... و جهان سوم یا صنعتی طبقه بندی و توضیح دادند. سپس به سوالاتی از جمله اینکه آیا حقوق بین الملل واقعا حقوق است یا خیر؟ ماموریت حقوق بین الملل چیست؟ را از دیدگاه فیلسوفان و حقوقدانان قدیم و معاصر پاسخ داده و آن را مقدمه ای برای محور بعدی سخنانشان قرار دادند.

بررسی نظریات و افکار کانت در فلسفه حقوق بخش دوم بحث بود. ایشان بن مایه تشکیل سازمان ملل امروز را به تفکرات کانت نسبت داده و در این راستا به مواردی که کانت حدود ۲۵۰ سال پیش در رساله "صلح پایدار" خود به عنوان مبانی و اصول مطلق از حقوق بین الملل آورده و ایده او جهت ایجاد صلح پایدار با تشکیل یک فدراسیون بین المللی مرکب از دولت هایی که در با قانون اساسی روی کار آمده باشند و در عرصه بین المللی حقوق بشر را رعایت کرده باشند، اشاره کردند. به بیان دکتر محبی تا تشکیل جامعه ملل متفق و محقق شدن سخن آقای کانت ۲۰۰ سال فاصله است.

در قسمت بعدی بحث ضمن بیان این نکته که شرط اصلی ایجاد تغییر در هر امری شناخت بن مایه های آن است و این شامل حقوق بین الملل و حقوق بشر و... نیز می باشد، به تشریح دیدگاه های انتقادی، آرمانی و پیشنهادات کاس کینیمی حقوقدان فنلاندی در رابطه با حقوق بین الملل مبادرت ورزیدند.

محور پایانی سخنان ایشان وضعیت فعلی سازمان ملل متحد بود، در این راستا بیان داشتند: واقعیت این است که امروزه سازمان ملل متحد صحنه درگیری دولت ها شده است. شورای امنیت را عامل اصلی تبدیل ملل متحد به نامتحد دانسته و ضمن وارد بودن انتقادات بسیار بر آن، پیشنهاداتی در راستای تعدیل حق وتو ارائه دادند. در نهایت از صلح و امنیت بین المللی به عنوان وظیفه اصلی سازمان نام برده و همراه با تعریف صلح توضیحاتی در راستای چگونگی ایجاد آن ارائه نمودند.

دکتر سانجو راجان از دانشگاه هانگژو چین آخرین ارائه دهنده روز اول بودند که سخنان خود را با موضوع «**بی دولتی و [ارتکاب] جنایات بین المللی: وجود رابطه غیر قابل انکار**» بیان کردند.

روز دوم دوره آموزشی «**سازمان ملل متحد و چالش های پیش رو**» با خوش آمد دکتر حسن سواری آغاز شد. ایشان بعد از بیان مختصری از مطالب ارائه شده در روز اول از **دکتر سیدقاسم زمانی** - عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی - دعوت کردند تا سخنان خود را ارائه دهند.

دکتر زمانی مباحث خود با موضوع تجلی «**بُعد سازمانی نظام حقوق بین الملل در سازمان ملل متحد**» را با تعریف حقوق بین الملل به مثابه یک نظام آغاز و در دنباله آن بیان کردند، حقوق بین الملل مجموعه ای از اصول و قواعد است که با یکدیگر ارتباط سیستمیک دارند، اما صرفا شامل اصول و قواعد نمی باشد، بلکه دارای نهادهایی است که علاوه بر وضع قواعد، امر خطیر قضا را انجام می دهند.

سپس توضیح دادند که نظام حقوق بین الملل مانند سایر نظام های حقوقی دارای ارزش های مختلفی است و از هر سه بعد سازمانی، هنجاری و ارزشی برخوردار است. سازمان ملل متحد به عنوان بخش سازمانی حقوق بین الملل می باشد. ایشان در ادامه با توجه به منشور ملل متحد و ۷۶ سال حیات سازمان، بخش اصلی سخنان خود را به تشریح پاسخ این سوال اساسی که آیا سازمان ملل متحد توانسته است به نحو شایسته بخش سازمانی نظام حقوق بین الملل را متجلی سازد یا خیر اختصاص دادند.

محور بعدی سخنان ایشان به نقش اجرایی و قضایی سازمان ملل متحد از طریق بررسی فعالیت های ارکان سازمان اختصاص یافت و ضمن پرداختن به چالش هایی که سازمان ملل متحد در بخش های مختلف با آنها رو به رو است، با ارائه یک جمع بندی بحث خود را به پایان دادند.

جلسه دوم توسط **دکتر حسن سواری**، عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس، با موضوع «**چالش خصوصی شدن (سازی) استفاده قانونی از زور در رویه شورای امنیت**» آغاز گردید.

ایشان ضمن بیان مقدمه ای صحبت های خود را در چهار محور بیان داشتند. در بخش اول به کلیات پرداختند و در این باب نگاهی اجمالی به استفاده از زور در منشور ملل متحد داشتند. در همین راستا اشاره کردند، بنظر ایشان در جای جای منشور عدم استفاده از زور به صراحت یا به طور ضمنی آمده است. سپس مواد مربوط به این مبحث را برشمردند و اینگونه بیان داشتند که استفاده از زور نه به صورت مطلق بلکه به طور کلی منع شده است. دو مورد استثنایی که در این باره وجود دارد را ذکر کردند. همچنین در این بخش به تصور اشتباه در رابطه با مسئولیت شورای امنیت و مسئولیت صحیح یعنی حفظ صلح و امنیت بین المللی و ابعاد، مصادیق و موادی که در منشور به این مسئولیت دارد، اشاره کردند.

در بخش دوم بحث ضمن بیان تاریخچه ای از چگونگی شکل گیری قانون استفاده از زور توسط شورای امنیت، مینا و موانع حقوقی و نقدهای وارد بر این تفویض را تشریح کردند.

بخش سوم مباحث، رویه شورای امنیت از بدو تشکیل تا حال حاضر همراه با آسیب شناسی موضوع بود. ایشان در این راستا، زمان را به دو مرحله جنگ سرد و بعد از جنگ سرد تقسیم کرده و مواردی که در این دو دوره اتفاق افتاده را بررسی کردند. بخش چهارم نیز به جمع بندی و ارائه پیشنهاداتی برای رفع یا کمرنگ کردن چالش های این تفویض اختصاص یافت.

«**حق تعیین سرنوشت در رویه ارکان سازمان ملل متحد**» با ارائه **دکتر ستار عزیزی** -عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان- موضوع کلاس بعدی بود، که با دعوت دکتر سواری مطالب خود را آغاز نمودند.

ایشان در ابتدا با تقسیم حق تعیین سرنوشت به دو بُعد داخلی و خارجی و همچنین توجه به دو زمینه استعماری و غیر استعماری مباحث خود را شروع کردند. سپس ضمن پرداختن به تاریخچه درج حق تعیین سرنوشت در منشور به این موضوع اشاره کردند که در منشور ملل متحد سه فصل به موضوع سرزمین های فاقد حاکمیت اختصاص داده شده که به دو دسته کلی تقسیم می شوند. بخش اصلی صحبت های ایشان به نقش ارکان ملل متحد در زمینه استعماری و غیراستعماری اختصاص داشت و قطعنامه ها و گزارش های مربوط به این حوزه را همراه با مصادیق تشریح کردند.

ایشان در پایان ضمن بیان تفاوت های تقسیم بندی های مذکور، در مورد پذیرش معیار کنترل موثر در پذیرش حکومت ها توضیحاتی ارائه دادند.

در ادامه کلاس‌های روز دوم دوره **دکتر پوریا عسکری**-عضو هیئت علمی دانشگاه طباطبایی- سخنان خود با موضوع «**سازمان ملل متحد و کنشگری بازیگران غیردولت**» را با این مقدمه آغاز کردند که امروزه بسیاری از دولت‌ها دیگر نقشی در صحنه بین‌المللی ندارند و فقط برخی دولت‌های خاص و غیردولت‌ها هستند که صحنه‌گردانی می‌کنند و آنچه که به عنوان وظیفه حقوق بین‌الملل کلاسیک یعنی تنظیم روابط میان دولت‌ها مدنظر داشتیم دیگر صدق نمی‌کند. بازیگران جدید در بسیاری از موارد نقش آفرینی تعیین‌کننده‌ای دارند.

ایشان شرکت‌های تجاری و به ویژه آن دسته از شرکت‌هایی که دارای تجارت‌های فراملی هستند، گروه‌های مسلحانه غیردولت، نهادهای جامعه مدنی و سازمان‌های غیردولتی را به عنوان سه گروه اصلی بازیگران غیردولت نام بردند. در بخش بعدی به کنشگری بازیگران غیردولت و اقدامات آنها در عرصه بین‌المللی که موجب دغدغه حقوق بین‌الملل پرداخته شد و حوزه فعالیت آنها در سه محور هنجارسازی، اجرای مقررات و نظارت مستقیم و غیرمستقیم بر اجرای حقوق بین‌الملل مورد بررسی قرار گرفت.

ایشان بحث اصلی خود را بر مبنای چالش عمل به مقررات بین‌المللی توسط شرکت‌ها و گروه‌های مسلح غیردولت قرار دادند و در دو بخش و با تمرکز بر نحوه مواجهه سازمان ملل متحد با این چالش‌ها این موضوع را دنبال کردند.

آخرین کلاس از روز دوم برگزاری دوره آموزشی به موضوع «**سازمان ملل متحد و بهره‌گیری از سازمان‌های غیردولتی در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی**» اختصاص داشت که توسط **دکتر هنگامه غضنفری**-عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خرم‌آباد- ارائه گردید.

ایشان در بخش ابتدایی سخنان خود به ضمن بیان مقدمه‌ای به تعریف سازمان‌های غیردولتی و تغییر حاکمیت جهانی با توجه به ایجاد این سازمان‌ها و ویژگی‌های آنها پرداختند.

سپس با برشمردن اهداف سازمان‌های غیردولتی تاکید کردند که اهداف بخش مهمی از ماهیت وجودی آنها را تشکیل می‌دهد و در بیشتر اسناد بین‌المللی مرتبط، دسته‌های خاصی را به دلیل اهدافشان، از شمول سازمان‌های غیردولتی خارج کرده‌اند. ایشان همچنین سازمان‌های غیردولتی که مستقیماً و در چارچوب عنوان، اهداف و موضوع برگزیده خود، فعال حوزه صلح و امنیت بین‌المللی محسوب می‌شوند را نام بردند.

بخش اصلی بحث به رابطه سازمان‌های غیردولتی و شورای امنیت، مجمع عمومی، دیوان کیفری بین‌المللی و بررسی قطعنامه‌ها و کنوانسیون‌هایی که در راستای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی تصویب شده‌اند، اختصاص داشت.

در پایان نیز ضمن تشریح مجدد اهداف این سازمان‌ها به چالش‌های آنان نیز پرداخته و پیشنهادهای در زمینه رفع آنها ارائه دادند. روز سوم دوره آموزشی «**سازمان ملل متحد و چالش‌های پیش‌رو**» با سخنان **دکتر سیدمحمد کاظم سجادیپور**-عضو هیئت علمی دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه- با موضوع «**از جامعه ملل تا سازمان ملل متحد: اشتراک در اصول و اهداف**» آغاز گردید.

دکتر سجادیپور در ابتدا ضمن بیان این نکته که سازمان ملل متحد از میان حدود پنج هزار سازمان بین‌الدولی که مشغول به کار هستند مهم‌ترین سازمان چندجانبه بین‌المللی است، بیان داشتند که برای فهم تداوم و تغییر این سازمان باید نگاهی چندجانبه گرایانه و دارای چشم‌اندازی وسیع داشت.

ایشان بحث خود در سه محور بیان کردند. محور اول در رابطه با شناسایی و همچنین نقد دیدگاه‌هایی که در مورد سازمان ملل متحد و به طور کل سازمان‌های چندجانبه وجود دارد. در این راستا پنج دیدگاه تقلیل‌گرایانه، رویاگرایانه، دوقطب‌گرایانه، مردم‌فریبانه و ضرورت‌گرایانه را توضیح داده و در محور دوم بحثشان واقعیت‌هایی که در این ارتباط وجود دارد را تشریح نمودند. در محور سوم و پایانی بحث به عملکرد و نحوه کار سازمان ملل متحد نه صرفاً بر اساس منشور بلکه در نگاهی همه‌جانبه پرداختند. ایشان همچنین در این بخش به سوال‌هایی که در مورد چرایی تشکیل سازمان‌های بین‌المللی، چگونگی این سازمان‌ها، نحوه کار، اینکه چه کارهایی انجام می‌دهند و ملاک موفقیت و شکست این سازمان چیست، پاسخ دادند.

پس از سخنان دکتر سجاد پور، «سازمان ملل متحد و چالش‌های مشروعیت» موضوعی بود که **دکتر نسرين مصفا** -عضو هیئت علمی دانشگاه تهران- به آن پرداختند.

ایشان در آغاز بحث ضمن بیان مسئله و سابقه تاریخی به پیچیدگی، گستردگی و چند بُعدی بودن مفهوم مشروعیت اشاره کردند. سپس مفهوم مشروعیت را از رهگذر اندیشه سیاسی بررسی نموده و سطح تحلیل جلوه‌های مشروعیت را تفسیر کردند. در ادامه و بخش اول علل بررسی مشروعیت در سازمان‌های بین‌المللی برشمرده و اهمیت این موضوع را به ویژه در دهه‌های اخیر بررسی کردند. همچنین عوامل موثر بر مشروعیت را در چارچوب هویت، فرآیند، ارکان و کارآمدی سازمان ملل متحد تشریح نمودند. مشروعیت سازمان‌های بین‌المللی را امری مهم و تاثیرگذار بر فعالیت آنها تلقی نمودند که در بستر تاریخ قابل تحلیل و درافق‌های آینده نیز قابل پیش‌بینی می‌باشد.

سپس، مشروعیت ارکان سازمان ملل متحد از جمله شورای امنیت، شورای حقوق بشر، اکوسوک، برخی موسسات تخصصی را در بستر اهداف، ساختار، رویه و خروجی آنها را از جمله در زمینه حافظان صلح، کمیسیون حقوق بشر اشاره و به چالش‌های آنها در مقاطع تاریخی اشاره کردند.

در انتها به موضوع مشروعیت سازمان ملل متحد در ایران از رهگذر نگاه دولت، مردم و جامعه پرداخته و مصادقی بیان شد. نگاه به چالش‌های پیش‌روی سازمان و آینده آن از منظر مشروعیت نیز پایان بخش مطالب بود.

دکتر چن یفنگ از دانشگاه چین سخنران بعدی بودند که به موضوع «**رویکرد چین به نظم جهانی**» پرداختند.

پس از ایشان **دکتر سرینیواس بورا** از دانشگاه جنوب آسیا سخنان خود با موضوع «**نگاه جهان سوم به حقوق بین‌الملل: تامل نقادانه بر سازمان ملل متحد**» را ارائه نمودند.

دکتر هیلدا رضائی -عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز- آخرین سخنران این دوره آموزشی بودند که موضوع «**چالش‌های ملل متحد در دستیابی به اهداف توسعه پایدار**» را مورد بررسی قرار دادند.

ایشان در ابتدای سخنان خود به ارائه تعریفی از توسعه پایدار پرداخته و سیر تاریخی شکل‌گیری این مفهوم را پس از ایجاد سازمان ملل متحد بیان کردند. همچنین نهادهایی که در راستای توسعه پایدار توسط سازمان ملل متحد شکل گرفتند را برشمردند.

در بخش بعدی به طرح چالش‌های ملل متحد در خصوص دستیابی به اهداف توسعه پایدار و تشریح آنها پرداختند. ایشان از مدیریت منابع آب، فقر و گرسنگی، انرژی و محیط زیست به عنوان چالش‌ها نام برده و پیشنهادات مقابله با آنها را تشریح نمودند.

در بخش پایانی نتیجه‌گیری کردند که توسعه پایدار بر ابعاد مختلف زندگی بشر و همچنین طبیعت تاثیرگذار است و منابع مالی و انسانی باید با سیاست‌های دولت‌ها و سازمان ملل همراه باشند تا به رفع این چالش‌ها بیانجامند.

در پایان هرکدام از جلسات، اساتید به پرسش‌های مطرح شده از طرف مشارکت‌کنندگان پاسخ دادند.

در انتهای این دوره آموزشی و در بخش جمع بندی ابتدا دکتر حسن سواری مدیر دوره، مطالبی مختصر از تمامی مباحثی که اساتید در طول دوره بیان کرده بودند را ارائه و سپس افزودند که همه چالش‌ها و درک درست از سازمان به موضوع شناخت ما از سازمان ملل متحد بر می‌گردد. اصل آن شناخت بن‌مایه‌های فکری ایجاد این سازمان، عملکرد و امکانات آن است که بسیار مهم هستند. باید با این شناخت انتظارات از سازمان تعدیل شود. همچنین تاکید داشتند که اصلاح امور و پاسخ معقول به چالش‌ها تنها با توجه به واقعیت‌ها امکان پذیر است.

ایشان در پایان ضمن تشکر از انجمن جهت برگزاری دوره، ابراز امیدواری کردند که این دوره آموزشی برای شرکت کنندگان مفید و مثمر واقع شده باشد.

پس از ایشان دکتر پوریا عسکری دیدگاه خودشان را از مطالب مطرح شده در دوره به صورت مختصر این چنین بیان داشتند: با توجه به موضوعاتی که در این سه روز بیان شد، نگاه به سازمان ملل متحد از منظر چالش‌های آن را می‌توان به چهار نگاه کلی تقسیم نمود. اول نگاه هژمون که عمدتاً قدرت‌های غربی در این دسته قرار می‌گیرند، نگاه دوم رهیافت چین بود که مورد توجه دکتر چن یفنگ قرار گرفت که این نگاه مختص چین نیست و شامل برخی دولت‌های فعال دیگر نیز می‌شود، نگاه سوم انتقادی است و نگاه چهارم نگاه کشورهایی است که در این میانه در حال تردد هستند که ایران نیز شامل این نگاه می‌شود.

ایشان اینگونه نتیجه گرفتند که می‌توان به عملکرد سازمانی که با وجود تمام فراز و نشیب‌ها و چالش‌ها و به خصوص بعد از بحران کرونا دوام آورده است، امیدوار بود.

در نهایت دکتر نسرین مصفا، به این نکته اشاره داشتند که سازمان ملل متحد علیرغم انتقاداتی که به آن وجود دارد یک بازیگر مهم در عرصه بین‌المللی، مجمعی برای حضور دولت‌ها و سمن‌ها برای تعامل و گفتگو و ابزاری برای پیشبرد اهداف و سیاست خارجی دولت‌ها می‌باشد. همچنین در مجموع از سازمان ملل متحد به عنوان یک نهاد دارای مشروعیت نام برده که در مورد عملکرد آن نیز وفاق بین‌المللی وجود دارد ولیکن باید در جهت اصلاح آن قدم برداشت.

سپس بیان شد که، انجمن در بیست سالی که از حیاتش می‌گذرد، توانسته نقش مهمی در شناسایی ملل متحد با طرح دیدگاه‌های مختلف داشته و نگاه متوازن و متعادلی مابین حقوق و روابط بین‌الملل برای این شناخت ارائه کند. انجمن همواره محفلی برای حضور اساتید از دانشگاه‌های مختلف و حتی نهاد‌های اجرایی برای انجام سلسله فعالیت‌هایی بوده است.

این دوره حاصل تلاش قابل قدرانی و سپاس فراوان مدیر آموزشی ارجمند، دبیرکل گرامی و اساتید محترم و حضور مشارکت کنندگان است، اما در کل برابندی از کارکرد انجمنی است که حاصل کوشش وسیع‌تر از همه اعضا است. انجمن در طول زمان توانسته افرادی را گرد هم آورد و خدمتی را انجام و مشروعیت کسب نماید.

رئیس انجمن در ادامه از اساتید برجسته‌ای که به شکل‌گیری انجمن کمک کرده‌اند نام برده و از اعضای هیئت مدیره عمیقاً تشکر نمودند. همچنین از اینکه دوره نتوانست از دانش دکتر ضیایی بیگدلی که همواره در جلسات انجمن حضور ثمربخش دارند، به دلیل بیماری، بهره‌مند باشد، اظهار تاسف کردند.

همچنین به پیام دبیرکل در سالروز ملل متحد گریزی زده و نکاتی را بیان و افزودند آنچه که ماهیت سازمان ملل متحد، انجمن و.. غیره را معنا می‌دهد روابط انسانی است و همه باید در جهت این آرمان گام بردارند.

دکتر مصفا در انتها ضمن آرزوی سلامتی از همه کسانی در این دوره شرکت داشتند و به برگزاری آن کمک کردند تشکر و قدردانی نمودند. همچنین از زحمات خانم پازدار همکار عزیز دبیرخانه انجمن برای انجام و پیگیری صمیمانه امور اداری و برگزاری دوره و آقای محمد اسکندرلو جهت پشتیبانی متعهدانه فنی جلسات سپاسگزاری نمودند.

■ **انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد در سال ۱۴۰۰، در راستای اهداف اساسنامه خود با هدف عملی سازی آموزه های دانشگاهی و آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان، پژوهشگران و علاقمندان با حوزه های عملیاتی و دیپلماتیک، اقدام به برگزاری سلسله کارگاه‌هایی با عناوین ذیل، نمود.**

کارگاه آموزشی «آشنایی با فرایندهای تصمیم گیری در سازمان ملل متحد»

با توجه به اهمیت و نقش آرای دولت ها در تصمیمات ارکان سازمان ملل متحد و بر تحولات جهانی، اولین کارگاه آموزشی با عنوان «آشنایی با فرایندهای تصمیم گیری در سازمان ملل متحد» با تدریس دکتر جواد امین منصور- دیپلمات ارشد سابق وزارت امور خارجه- را در تاریخ ۲ تیرماه ۱۴۰۰ برگزار گردید.

کارگاه آموزشی «نگارش علمی»، به زبان انگلیسی

کارگاه آموزشی «نگارش علمی» با حضور استاد دکتر حمیرا مشیرزاده- عضو هیئت علمی دانشگاه تهران- در تاریخ سه شنبه ۱۵ تیرماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی و به زبان انگلیسی برگزار گردید.

کارگاه آموزشی «شناخت تخصصی اسناد شورای امنیت»

کارگاه آموزشی «شناخت تخصصی اسناد شورای امنیت» با حضور استاد دکتر سیدحسین سادات میدانی- عضو هیئت علمی دانشکده روابط بین الملل- در تاریخ ۲۷ تیرماه ۱۴۰۰ توسط انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد برگزار گردید.

کارگاه آموزشی «مهارت‌های مذاکره در مجامع بین‌المللی»

کارگاه آموزشی «مهارت‌های مذاکره در مجامع بین‌المللی» با حضور دکتر جواد امین منصور-دپلمات ارشد سابق وزارت امور خارجه- در تاریخ ۱۶ شهریورماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی برگزار گردید.

کارگاه آموزشی «مهارت‌های مذاکره در مجامع بین‌المللی: نمونه مذاکرات محیط زیستی»

کارگاه آموزشی «مهارت‌های مذاکره در مجامع بین‌المللی: نمونه مذاکرات محیط زیستی» با حضور دکتر جواد امین منصور-دپلمات ارشد سابق وزارت امور خارجه- در تاریخ ۲۴ شهریورماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی برگزار گردید.

کارگاه آموزشی «عوامل ناملموس موثر بر دیپلماسی در سازمان ملل متحد»

کارگاه آموزشی «عوامل ناملموس موثر بر دیپلماسی در سازمان ملل متحد» با حضور دکتر جواد امین منصور-دپلمات ارشد سابق وزارت امور خارجه- در تاریخ ۴ اسفندماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی برگزار گردید.

بخش سوم:

مشارکت‌ها

مشارکت در هفته «ترویج علم»

انجمن ترویج علم ایران، انجمنی علمی است که تحت پوشش کمیسیون انجمن‌های علمی کشور فعالیت می‌کند. این انجمن مفتخر است که در سال ۱۳۹۶ برای هفدهمین دوره متوالی «جایزه ترویج علم ایران» را به بهترین و خلاقانه‌ترین کوشش‌هایی که از سوی معلمان، روزنامه‌نگاران، نویسندگان، مترجمان، پژوهشگران، مروجان علم، برنامه‌سازان و فعالان رسانه‌ای، فعالان زیست‌محیطی، دانشجویان، استادان دانشگاه، سیاست‌گذاران، سرمایه‌گذاران و حامیان مالی، رسانه‌ها، مدارس، نهادها، ناشران، مراکز علمی، سایت‌ها، کتابخانه‌ها، موزه‌ها، انجمن‌های علمی، فرهنگ‌سراها، نشریات، سازمان‌های مردم‌نهاد و همه افراد حقیقی و حقوقی دیگر، اعم از انتفاعی، غیرانتفاعی، دولتی و غیر دولتی، در راه ترویج علم صورت گرفته، اهداء کند.

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد یکی از همکاران انجمن ترویج علم ایران در برگزاری هفته ترویج علم بود.

حامین هفته ترویج علم

مشارکت در برگزاری همایش «تحولات حقوق خانواده»

مجتمع آموزش عالی نهاوند وابسته به دانشگاه بوعلی سینای همدان با همکاری انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد و سایر نهادهای دولتی و غیر دولتی همایش یک روزه «تحولات حقوق خانواده» را در تاریخ یکشنبه ۲۱ آذر ماه ۱۴۰۰ به صورت مجازی برگزار نمود.

مشارکت در برگزاری وبینار «جوانان، صلح و توسعه؛ دستاوردها و ابتکارات بین المللی»

مرکز تحقیقات و کرسی حقوق بشر، صلح و دموکراسی یونسکو در دانشگاه شهید بهشتی با همکاری کمیته جوانان انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد و بیناری تخصصی با موضوع «جوانان، صلح و توسعه؛ دستاوردها و ابتکارات بین المللی» را در تاریخ ۲۰ مرداد ۱۴۰۰ به صورت مجازی برگزار نمود.

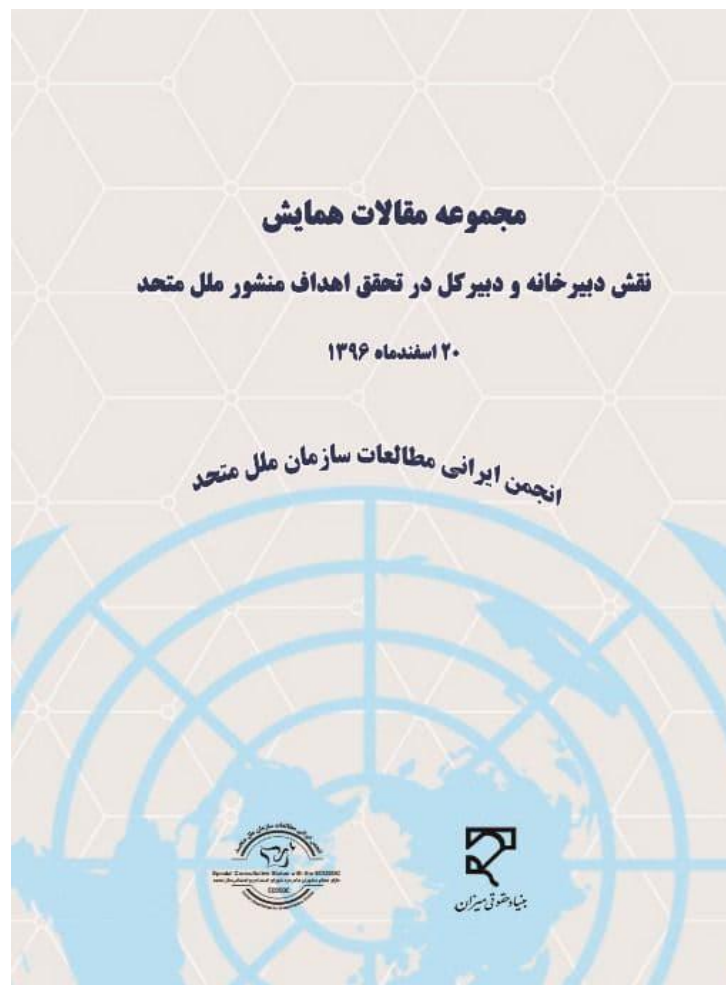
بخش چهارم:

انتشارات

انتشار کتاب مجموعه مقالات همایش «نقش دبیرخانه و دبیرکل در تحقق اهداف منشور ملل متحد»

کتاب مجموعه مقالات همایش "نقش دبیرخانه و دبیرکل در تحقق اهداف منشور ملل متحد" که در سال ۱۳۹۶ توسط انجمن برگزار شده بود، منتشر شد.

جهت ملاحظه مشخصات و فهرست کتاب <[اینجا](#)> کلیک نمایید.

انتشار شماره ۱ از دوره ۳ دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

شماره جدید دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد (علمی-پژوهشی) در مردادماه ۱۴۰۰ منتشر شد.

جهت مشاهده مقالات به لینک زیر مراجعه فرمایید:

http://www.iruns.ir/issue_17380_17381.html

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد از اندیشمندان و پژوهشگران علاقمند به مسائل مرتبط با ملل متحد دعوت می‌کند تا مقالات خود را برای این نشریه ارسال کنند.

مقالات مرتبط با ایران و ملل متحد اولویت دارند.

دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد
(علمی-پژوهشی)

Iranian Association
for UN Studies

ISC

Iranian Review for UN Studies
(Biannual)

Volume 3, Issue 1, Winter and Spring 2020

-Implementation of ICJ Provisional Measures: An Innovative Approach to Article 78 of the Rules of the Court
Vahid Bazaar and Heibatollah Nazhandimanesh

-Merging of Green Criminology with Cultural Criminology and its Role for Confronting the Environmental Crisis in the Light of the United Nations Activities
Sahar Karimniya, Shahla Moazami and Tahmoores Bashiriye

-Role of Corporates as Non-State Actors in supporting ongoing Responses to COVID-19 Outbreak Worldwide
Zahra Moshref Javadi

Modern Considerations in the Identification of Customary International Law: Reflections on the ILC' Reports (2013-2018) & Some International Judicial Decisions
Shahram Zarneshan and Arefeh Rastgoo Afkham

Assassination of General Soleimani and International Law: Report of an Expert Panel Discussion
The Iranian Association for UN Studies

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

<http://iruns.ir>

انتشار شماره ۲ از دوره ۳ دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

۲ از دوره ۳ دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد (علمی-پژوهشی) در بهمن ماه ۱۴۰۰ منتشر شد.

جهت مشاهده مقالات به لینک زیر مراجعه فرمایید:

http://www.iruns.ir/issue_17380_19602.html

دوفصلنامه ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد
(علمی-پژوهشی)

Iranian Association
for UN Studies

Iranian Review for UN Studies
(Biannual)

Volume 3, Issue 2, Summer & Autumn 2020

-The Judicial Policy of the International Court of Justice toward Human Rights: Oscillation between Judicial Activism and Judicial Restraint
Ebrahim Beigzadeh, Mohammadhossein Latifian

-Regional Jus Cogens: Conceptual Difficulties and Practical Challenges
Mohsen Abdollahi, Keyvan Behzadi

-Legal Implications of the U.S. Withdrawal from the JCPOA and Re-imposition of Secondary Sanctions under International Litigation and Arbitration Proceedings
Alireza Ranjbar

-Pandemic and Human Security: An Analysis with Special Reference to the Role of the United Nations
Negin Shafiei Bafti

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

<http://iruns.ir>

Iranian Review for UN Studies, Vol. 3, Issue. 2

انتشار کتاب دیجیتال مجموعه مقالات سال ۱۳۹۹ تالار گفتگوی حقوقی و سیاسی بین المللی

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد مجموعه مقالات سال ۱۳۹۹ تالار گفتگوی حقوقی و سیاسی بین المللی را در قالب کتاب دیجیتال منتشر کرد.

جهت دسترسی <[کلیک](#)> نمایید.

انتشار کتاب دیجیتال مجموعه مقالات سمپوزیوم «میانجیگری، کنوانسیون سنکاپور و حل و فصل اختلافات بین المللی»

کتاب دیجیتال مجموعه مقالات اولین سمپوزیوم برخط تالار گفتگوی انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد در سال ۱۴۰۰ مشتمل بر ۹ مقاله کوتاه با موضوع «میانجیگری، کنوانسیون سنکاپور و حل و فصل اختلافات بین المللی» منتشر شد.

جهت دسترسی <[کلیک](#)> نمایید.

انتشار دومین کتاب دیجیتال مجموعه مقالات سمپوزیوم «ورزش، حقوق بین الملل و المپیک توکیو» رخط تالار گفتگوی انجمن

کتاب دیجیتال مجموعه مقالات دومین سمپوزیوم برخط تالار گفتگوی انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد در سال ۱۴۰۰ مشتمل بر ۱۰ مقاله کوتاه با موضوع «ورزش، حقوق بین الملل و المپیک توکیو» منتشر شد.

جهت دسترسی <[کلیک](#)> نمایید.

بخش پنجم:

بزرگداشت‌ها و یادبودها

یاد درگذشتگان انجمن در همایش سالانه

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد در تکریم اصالت اخلاق و علم، بخش پایانی همایش سالانه خود با عنوان «مسئولیت سازمان ملل متحد در بحران‌های منطقه‌ای» را به گرامیداشت یاد درگذشتگان دکتر هوشنگ مقتدر، دکتر عزت‌اله عراقی، استاد محمود صوراسرافیل، استاد مسعود طارم سری، دکتر ناصر قربان‌نیا، دکتر علی اصغر کاظمی، دکتر آزاده السادات طاهری، دکتر رز قراچورلو و دکتر ولی‌اله نوری که از اعضای انجمن بودند، اختصاص داد.

گزارش کامل همایش را در بخش رویدادهای عمومی و نشست‌های تخصصی می‌توانید ملاحظه نمایید.

بخش هشتم:

سایر فعالیت‌ها

حضور رئیس انجمن در نشست گرامیداشت هفتاد و ششمین سالگرد تأسیس سازمان ملل متحد

به مناسبت گرامی‌داشت هفتاد و ششمین سالگرد تأسیس سازمان ملل متحد مراسمی در مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه در تاریخ ۱۰ آذر ۱۴۰۰ برگزار گردید که در این مراسم دکتر نسرین مصفا-رئیس انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد- با ارسال یک پیام ویدیویی شرکت نمودند:

The programme continued by a video message from President of Iranian Association for UN Studies (IAUNS) and University of Tehran Professor Dr. Nasrin Mosaffa.

She said for the past twenty years, IAUNS been spearheading research and scientific effort in both assessing the role of the UN in international politics and critical appraisal of the relationship between Islamic Republic of Iran and the UN.

“We are of the belief that both issues require diligent review and wise assessment in an expert and scientific way. We have benefited from active participations and cooperation of both the first UN and the second UN in our activities,” Dr. Mosaffa added.

She said that is the reason I am speaking to you with 20 years of experience in promoting activities to study the noble cause of United Nations from Iranian perspective, researching, training and leading awareness raising activities on the UN to provide expertise to our society in a scientific way. We believe that our aim in training next generation of researchers and experts to have a realistic assessment of global challenges while paying attention to inter-disciplinary and multidimensional nature of them alongside their history is a vital one.

Inspired by the UN charter and our national interest, Dr. Mosaffa said the Association provides a unique insight into dynamic research and training culture that creates a nexus between academia and policymakers.

“Its vital role has been recognised on international level through ECOSOC’s consultative status. It is on that basis that we believe Iran-UN relationship is important both regionally and globally.

Insisting on adherence to the international law, the global pandemic, and refugee crises are examples of how this relationship could benefit from input by the third UN,” University of Tehran professor said.

ارسال بیانیه ای برای سی و پنجمین سال تصویب اعلامیه حق توسعه

انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد با توجه به جایگاه بین المللی مقام مشورتی خود در شورای اقتصادی و اجتماعی و به مناسبت سی و پنجمین سال تصویب اعلامیه حق توسعه در سپتامبر و اکتبر ۲۰۲۱ بیانیه ای برای اجلاس شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد به شرح زیر ارسال کرد:

United Nations

A/HRC/48/NGO/136

General Assembly

Distr.: General XX August 2021

Human Rights Council

Forty-eighth session

13 September–1 October 2021

Agenda item 3

Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development

Written statement* submitted by Iranian Association for United Nations Studies, a non-governmental organization in special consultative status

The Secretary-General has received the following written statement which is circulated in accordance with Economic and Social Council resolution 1996/31.

[22 August 2021]

* Issued as received, in the language(s) of submission only.

The Commemoration of the 35th Anniversary of the Adoption of the Declaration on the Right to Development by the UN General Assembly

The Iranian Association for United Nations Studies, with consultative status with ECOSOC, would like to commemorate 35th anniversary of the adoption of the Declaration on the Right to Development by the UN General Assembly and throw some lights on this important issue.

As rightly recognized in the Declaration, the development is a comprehensive economic, social, cultural, and political process, which aims at the constant improvement of the well-being of the entire population and of all individuals on the basis of their active, free and meaningful participation in development and in the fair distribution of benefits resulting therefrom,

The Association views the Declaration as a turning point in the international community's discussions on all human rights. Due to the importance of the provisions of the Declaration for the development of the people across the globe, especially people in developing countries, the right to development must be exerted in a non-discriminatory and equitable manner, regardless of race, religion, color, sex, or language, so that all people can benefit from their inalienable rights.

It is interesting to note that peace and security create appropriate grounds for the development action plans and, likewise, the development contributes highly to maintain peace and security. In addition, there is a close relationship between disarmament and development and, therefore, allocation of more financial resources at national level from armament to development could create more favorable environment for the realization of development.

There is no doubt that, in this process, education of all

people at all ages particularly children, who are the main beneficiary of the development, is essential. The more rapid development of the developing countries could be reached if there will be stronger political will at national, regional and international levels to exercise the right to development. In this line, effective international co-operation and partnership is required in providing the developing countries with appropriate means and facilities to foster their comprehensive national development strategies and plans. It is also worth noting that the removal of the obstacles, such as: poverty, unemployment, illiteracy, malnutrition, diseases, as well as unwarranted economic coercive measures imposed are necessary to pave the way for the achievement of development.

The Association also notes how the global COVID-19 pandemic, with all its devastation and impact, exacerbates the overlapping injustices and inequalities across the world. In fact, the collective experience of this pandemic exposes global injustice closely related to Right to Development. The vaccines against COVID-19 must be a global public good available to all for the health and well-being of the entire world.

The Association is closely following the progress made in the ongoing discussions of the Intergovernmental Working Group on the Right to Development and concerned that it has not yet reached an agreement on the draft of an international legally binding instrument on the right to development. The Association hopes that the governments together with the non

- governmental organizations and academia would expedite the work of the Working Group so that a more favorable international atmosphere and commitments will be created to support realization of the right to development in all countries.

Iranian Association for United Nations Studies

انجمن ایرانی مطالعات مال متحد از زحمات آقای دکتر جواد امین منصور در تدوین بیانیه و آقای علیرضا رنجبر برای ترتیب امور آن برای ثبت در سازمان ملل متحد تشکر و قدردانی می نماید.

بخش، مصمم:

تقدیر و تسکیر

من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق

بدون شک برگزاری طیف وسیعی از برنامه‌های انجمن بدون همکاری و همیاری نهادهای مختلف و مسئولین ارجمند آنها و همکاران محترم ایشان میسر و مقدور نبود. از این‌رو، انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد وظیفه خود می‌داند که از نهادهایی که در طول سال ۱۴۰۰ در برگزاری برنامه‌های انجمن، همکار و همیار ما بودند، صمیمانه تشکر و قدردانی نماید.

همچنین سپاسگزار همه همکاران و همیاران انجمن هستیم که در طول سال ۱۴۰۰، همواره یار و یاور انجمن در برنامه‌های مختلف بوده‌اند و از درگاه خداوند متعال برای ایشان آرزوی توفیق روزافزون داریم.

اعظم یازدار

کارشناس علوم سیاسی دانشگاه تهران

- مسئول دفتر انجمن

- مسئول روابط عمومی

امین معتمدی

کارشناس ارشد حقوق بشر

- مسئول کمیته جوانان انجمن

زهرا شفیعی

کارشناسی ارشد حقوق بین الملل

- دبیر علمی کمیته جوانان انجمن

مریم حسین‌خانی

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بین الملل

- دبیر اجرایی کمیته جوانان انجمن

ناهید فرجی

کارشناسی ارشد حقوق بین الملل

- عضو کمیته جوانان انجمن

مهسا رضاقلی

دانشجوی دکتری حقوق بین الملل

- عضو کمیته جوانان انجمن

محمدحسین لطیفیان

دانشجوی دکتری حقوق بین الملل

- عضو کمیته جوانان انجمن

سیدمحسن سیداحمدی

کارشناسی حقوق

- عضو کمیته جوانان انجمن

لادن حریریان

دانشجوی دکتری حقوق بین الملل

- عضو کمیته جوانان انجمن

هانیه حجازی فر

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل

- عضو کمیته جوانان انجمن

لعیا داودی مقدم

دانشجوی کارشناسی حقوقی

- عضو کمیته جوانان انجمن

علی اکبر شمس

کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل

- عضو کمیته جوانان انجمن

محدثه مهیمنی

کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل

- عضو کمیته جوانان انجمن

عطیه خطیبی

کارشناسی ارشد حقوق محیط زیست

- عضو کمیته جوانان انجمن